

la humanitat

Redacció
6, Bld Poissonnière
—
Xecs postal
Paris, C. 646950
SANTIAGO VILA
Paris (IX)
5, Fbg Poissonnière
Paris (IX)
Tel. PRO 15-01, poste 168

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

París, Gener del 1953 — Núm. 132.

Fundador : LLUIS COMPANYS

PREU : 20 francs.

Missatge al President de Catalunya

En les diferents reunions i actes celebrats a Mèxic arran de la visita del nostre Secretari General s'aprovaren unes resolucions expressives de la fidelitat dels militants d'Esquerra al President de Catalunya, senyor Josep Irla.

En una d'elles s'hi feia constar « la satisfacció pel seny i el patriotisme de la més alta autoritat de Catalunya, al qual es reitera

l'adhesió plena de respecte i d'enyorança, tot pregant que vulgui fer arribar a tots els catalans aquest bategar ardent nostre, d'aquest cor vivent del nostre Partit, cada vegada més entusiasta, més fort, més compacte, el qual ens fa sentir que l'hora de l'alliberament de Catalunya no pot fer-se esperar gaire més ».

En una resolució referent als germans de Catalunya es deia al senyor President que « volgués acceptar l'encàrrec de fer-los avinent que els germans de Mèxic no els oblidem mai i que estem disposats a fer qualsevol sacrifici per tal de contribuir d'una manera eficaç i ràpida a l'enderrocament del règim d'esclavitud en què malmorem ».

Finalment, els militants d'Esquerra de Mèxic manifestaren al President el « desig d'honorar-vos una vegada més i perquè us consti fermament que tots nosaltres veiem en Vós i en la vostra Presidència l'autoritat salvadora, la veritable representació de Catalunya, en la qual es reuneixen totes les essències, totes les virtuts i esperances catalanes ».

SOM ALLA ON EREM

per JOSEP TARRADELLAS

EN els moments més dramàtics de la vida de Catalunya, quan alguns desitjaven només d'oblidar el seu passat i altres d'embolcallar la seva manca de dignitat amb una demagògia desenfundada o de justificar les seves traïcions, dèiem constantment que nosaltres no deixàrem de complir cap dels nostres deures — i que no abandonàrem mai el nostre poble en mig de les seves angoixes. Cal dir que aquesta actitud no fou exclusiva del nostre Partit: la compartiren amplis sectors de la democràcia catalana i tots plegats la mantinguerem fins als darrers instants de la nostra guerra, demostrant que no volíem deixar-nos ofegar pel derrotisme ni per res que equivalgués a un manament dels nostres deures.

Massa sovint, al llarg del temps, oblidem aquesta actitud exemplar, car creiem que ésser fidels a nosaltres mateixos no és una cosa excepcional, sinó una cosa lògica i correcta. Però crec que de tant en tant tindríem de recordar-nos, sense gens

de rencor i sense cap desig inconcebible, de l'allau de passions i d'ambicions desmesurades que es desfermaren al voltant nostre i que tinguèrem de vèncer.

Es necessari que algunes vegades hi hagi qui recordi aquestes coses passades, perquè així ens donarem compte que si aleshores ens mantinguerem apassionadament fidels a Catalunya, ara no hi cap motiu per no continuar amb el mateix pensament i amb la mateixa actitud i que, per damunt de tots els horrors i de totes les misèries que comportà la nostra guerra i l'exili, som capaços, avui com ahir, de realitzar les més nobles ambicions i de fer que la nostra fidelitat sigui l'alçaprem que permetrà que Catalunya recobri la seva llibertat i el seu benestar.

Es completament inútil doncs, que hi hagi qui pugui pensar o creure que ens podem apartar d'aquesta conducta que tants i tants sacrificis ens ha costat a tots. Poca, ben poca importància té que en alguns moments un cert silenci exterior cobreixi les nostres coses si ens mantenim en el lloc que ens correspon i si en cap moment no deixem d'ésser presents a la lluita de cada dia. Per altra part, ¿què hi fa, que aquells que mai no han fet res o que quan han actuat han estat enfront nostre per les seves deslleialtats o moguts

per les seves petites vanitats, avui es creguin representar i ésser el que no són? Després de prop de 17 anys de lluites, d'alegries i de decepcions, cal que no ens deixem portar per les impaciències d'aquells que ja sabem per endavant que no estaran en el seu lloc el dia que com a catalans i republicans hagim de complir amb el nostre deure.

Cal que ningú no oblidí, tampoc, que en aquesta llarga i feixuga caminada cap a la realització dels nostres ideals el nostre Partit té constantment present l'exemple de tenacitat, que res ni ningú podia afeblir per aconseguir els seus propòsits, del President Macià, de la vida heroica i de coratjos lluitador del President Companys, i que, a l'exili, el President Irla, per la lleialtat i pel patriotisme de la seva vida consagrada durant mig segle al servei de Catalunya, ens diu que per damunt de totes les dificultats i dels atacs dels nostres adversaris hem de continuar el combat de cada dia. Tots els fets que no tinguin en compte que la primordial tasca a realitzar és l'enderrocament del règim franquista tenen per a nosaltres una importància secundària.

Es evident que passem moments de dura prova tant en l'ordre interior com en l'ordre internacional. És possible que vinguin dies encara pitjors. Però repetim-ho una altra vegada: som allà on erem i continuarem en el nostre lloc fins que no poguem retrobar-nos ben lliurement en la nostra Catalunya.

Entorn del viatge del Secretari General

Josep Tarradellas, Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya, ha arribat a Mèxic... Ve de França, de la vella i torturada Europa, i potser de les vores del Mediterrà clar i lluminós, on han nat les concepcions humanes més meravelloses, però sense que fins avui hagin pogut aconseguir establir la pau entre els homes.

Arriba ací Tarradellas quan el món camina sense esma, quan la política dels exiliats es troba en un col·lapse lamentable, mentre a Catalunya continua un règim d'opressió. En aquestes circumstàncies Josep Tarradellas ha creuat l'Atlàntic per a parlar a vells companys que tenen clavats en l'ànima l'enyorança de la Pàtria i el dolor de veure-la en una situació dramàtica.

¿Quina il·lusió l'haurà empès per a decidir el viatge ?

De moment, ens produeix una satisfacció profunda la seva presència, perquè sabem com excel·leixen en ell les qualitats de coratge i d'entusiasme necessàries per a dur a bon terme qualsevol empresa gran i fecunda, i com són encomanadisses aquestes qualitats, que li han valgut de molt temps l'afecte i el respecte dels correligionaris, i el reconeixement de l'autoritat per la direcció del Partit. I la celebrem també perquè ens sembla l'auguri d'esdeveniments propers i venturosos.

No hi fa res que no veiem en l'horitzó de la nostra mirada un fet concret, on recolzar-hi, avui com avui, aquesta esperança. Si no es veu, avui, en l'horitzó, el trobem en la història de Catalunya tan sovint atormentada. En l'ànima d'un poble oprimint i vexat, l'acumulació de greuges és un ferment per a impulsar noves gestes glorioses. En pocs anys hem vist dos moviments alligadors. D'una banda el moviment de Solidaritat Catalana, el qual va menar a la creació de la Mancomunitat, i d'altra banda la proclamació de la República i el restabliment de la Generalitat.

¿Per què, doncs, no hem de pensar i fiar en la possibilitat d'un nou alçament popular i incontenible que doni plena satisfacció a les aspiracions de Catalunya ?

L'any 1945, en acabar-se la guerra per la llibertat i la democràcia, va semblar que anava a entrar-se en una nova era històrica. I la fe de tots els homes lli-

per MIQUEL SANTALÓ

erals va exaltar-se quan les Nacions Unides varen refusar l'ingrés de Franco, a aqueixa societat internacional, abrindant-se més en 1946 en condemnar, el món civilizat, el règim franquista pel « seu origen i per la seva naturalesa ».

Malauradament, aquestes declaracions no han arribat a bon terme. No es va treure el profit possible d'aquest clima, en bona part per la defecció o acció insospitada d'un corrossiu destilat del des-

pit o del ressentiment; i de llavors ençà hem anat de mal en pitjor. Cal examinar a fons la situació i aixecar una bandera que senyali rumbos diferents.

Tarradellas, exiliat a París, ha viscut totes les escenes de la vida internacional de post-guerra, totes les incidències dels partits espanyols i ha auscultat de prop els batecs de l'ànima de Catalunya.

¿A quines conclusions ha arribat després de tants espectacles ? Disposem-nos a escoltar-lo i a ajudar-lo, a fi d'encaminar els esforços de tots per una nova gesta que faci honor a Catalunya, a la República i a l'Esquerra.

Una tasca urgent

per JOAN SAURET

Si algú tractava de determinar l'indret del món on han estat provats més sistemes polítics segurament que Espanya s'emportaria el primer lloc. En l'espai de 30 anys els nostres pobles han conegut la monarquia constitucional i la inconstitucional, dues dictadures militars, la República i les Autonomies, el col·lectivisme i tres menes de comunisme, per acabar, finalment, en aquest apoteosi: un regnat catòlic sense catolicisme ni rei.

A Espanya, doncs, ningú no pot invocar el « si jo governés... » com una seguretat de millorament dels afers de l'Estat perquè a tothom li ha estat propiciada l'oportunitat de demostrar els seus dots polítics, de fer donar el millor a la seva religió o filosofia, d'experimentar els seus sistemes pedagògics o morals, de desenvolupar les seves concepcions socials i econòmiques. Si exceptuem alguna secta, per mi desconeguda, tots els grups polítics i sindicals, tots els apòstols i els iconoclastes, tots els « administratius » i els revolucionaris, tots els militars i antimilitars, tots els homes de la dreta, del centre i de l'esquerra i tots els « altres » han tingut llur oportunitat, han « governat » més o menys i han pogut demostrar llur capacitat sigui des d'una posició estatal, regional, comarcal, vilatana, gremial, o en el front durant la guerra civil. Ara sí que els adobadors de la cosa pública es poden cridar ben alt i a la cara el popular: « tots ens coneixem ! »

Si algú tractava de passar comptes dels resultats de tantes i de tantes provatures, de tants i de tants « governs », no hi hauria cap grup que no el previngués, en descàrrec, de les dificultats, dels obstacles que s'oposaren a la total i feliç realització de llurs ideals, dels plans decidits per a la major felicitat de la societat hispànica. Tots tenen preparades les excuses que, a llur dir, justificuen les « petites » falles de l'actuació en el

terreny polític, militar, religiós, social i econòmic. Per als qui creïem que els homes que governaren sota Alfons XIII ho feien amb una gran llibertat de moviments, un gran coneixedor dels secrets d'Estat com Antoni Maura ens ho desmentí amb el seu estentori: « ¿ que governin els qui no deixen governar ! » adreçat a certs « elements », a la casta militar de l'època. Durant la República, els partits republicans es queixaven de les traves que els posaven els socialistes i aquests denunciaven els obstacles procedents de la política escissionista dels republicans; nosaltres, des de Catalunya, ens queixàvem dels inconvenients de la inestabilitat de la política madrilenya i aquesta es dolia de les nostres maneres « cantonalistes », i tots assenyalàvem el sabotatge de l'Església i dels antirepublicans i ens planyíem de la multiplicació de vagues de caràcter més o menys sindical.

No tinc la intenció de sospesar la raó de totes aquestes excuses, però sigui'm permès de dir que no són admissibles les que precedeixen dels homes que actuaren durant la dictadura de Primo de Rivera, en el període de la guerra civil i en el del franquisme. Els primers i els tercers « governaren », i continuen fent-ho, sense contradicció, amb l'ajut formidable de l'aparell repressiu que clou boques i tanca plomes. Pel que es refereix a les actuacions durant la guerra civil, és evident que tothom tingué temps i l'absoluta llibertat (enmig de les dificultats de les operacions militars i a vegades a despit d'elles) per a fer i desfer, car el país no constituïa una unitat en l'aspecte governatiu i ací i allà sorgiren una infinitat de grans o de petits estats,

(Segueix a la segona pàgina.)

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

per JAUME MIRAVITLES

No sóc, per temperament, un home de partit. Compréc, teòricament, la necessitat ineludible dels partits polítics i si la democràcia té un sentit aquest el constitueix l'exercici de la llibertat a través de la vida política dels partits. Aquest sentiment personal meu i aquesta convicció intel·lectual meva em permetran parlar d'Esquerra Republicana de Catalunya amb més objectivitat que ho podria fer cap més membre del partit.

Doncs bé, la meua conclusió, després d'haver estat uns dies a Mèxic, vivint, fins a cert punt, la vida de partit, és que si Esquerra Republicana no existís l'hauríem d'inventar. La reunió convocada per Tarradellas, Secretari General d'Esquerra per mèrits guanyats des de Catalunya i des de l'exili, fou, per a mi, una experiència inolvidable. No crec que en aquest moment hi hagi cap partit polític a la Península Ibèrica, i no faig excepció de les meves dues « debilitats » que són el Partit Socialista i el Partit Nacionalista Basc, que puguin presentar un grup d'homes polítics amb una maduresa, no ja superior, sino igual a la que es reunien a Mèxic sota la convocatorià de Josep Tarradellas. No em cega l'amistat, perquè, a dir veritat, molts pocs dels assistents eren amics personals meus en el sentit plé de la paraula. Però jo feia molt temps que no havia sentit paraules polítiques tan serenes i tan articulades com les que allí pronunciaren Tarradellas, Joan Casanelles, Antoni M. Sbert, Duran d'Ocon, Antoni Dot, Joan Loperena, Farreres i Duran, Joan Ferrer i altres.

I es que Esquerra Republicana de Catalunya és l'expressió autèntica de la democràcia catalana, el gresol on es fonen les diverses aspiracions polítiques dels estaments populars catalans. Esquerra Republicana, en efecte, com aquell personatge de Molière que parlava en prosa i no se n'havia adonat, ha trobat la fórmula del gran partit polític modern: dinàmic, flexible, pragmàtic, arrelat més a la realitat que a la teoria.

La redacció de « LA HUMANITAT » ha quedat constituïda per

Miquel Guinart
Josep Tarradellas
Antoni Xirau

PAU CASALS

La dimissió de Mestre Pau Casals de l'UNESCO ha estat, sense cap mena de dubte, la que ha causat més sensació arreu del món. El corresponent anònim de l'« ABC » a París s'ha donat compte de la transcendència d'aquesta actitud i ha provat de minimitzar-la amb uns termes que haurien d'avergonyar als propis pobres periodistes que serveixen la causa franquista. Però la decència és un article de luxe per a la premsa espanyola domesticada encarregada de tirar sal als ulls dels qui es veuen obligats a suportar-la.

Mestre Pau Casals és un artista al servei del poble i la seva protesta per l'acord de l'UNESCO està absolutament justificada per la flagrant vulneració que aquest organisme, dit protector de la cultura i de l'humanisme, ha fet d'aquells principis que motivaren la seva creació.

Preguem a Pau Casals que permeti considerar-nos a tots els exiliats representats per la seva veu digna i serena que constitueix un exemple per a tants i tants que cobreixen la « comoditat » amb llur personalitat intel·lectual.

Una tasca urgent

(Ve de la primera pàgina.)
de grans o de petits quaters generals, tots els quals usdefruitaven d'una gran latitud de moviment i d'indpendència.

Així les coses, quan toqui l'hora del concurs a les regnes del nou Estat, el sufragi universal tindrà suficient elements de judici per a atorgar els premis amb tota justícia i podrà triar a ulls clucs els qui són mereixedors dels honors de dirigir-lo i de representar-lo. La major part dels qui fins ara han especulat sobre les possibilitats d'un retorn al poder coincideixen a atribuir-se el favor i la simpatia dels electors. Darrerament, una ploma àgil que ha tractat de bastir un castell de cartes enganxades amb tinta, ha sentenciat a la mort política la majoria dels partits i dels homes que han dirigit la segona República, sense ni descomptar-ne els presumptes successors. Potser seria més prudent de limitar-nos a la il·lusió de creure que el poble triarà els més aptes i els més meritoris, perquè l'experiència, ai!, ens ha donat més d'una sorpresa desagradable. També podria ésser — i fóra lamentable — que mentre els endevindors del futur es fan exigents, pesen i mesuren els futurs governants (no sempre amb imparcialitat i desinterès) els electors tressin pel camí del mig, es deixessin conduir a cegues per les sirenes de la demagogia i del qui en dona més, i escollin uns dirigents mediocre, despullats de les virtuts que les circumstàncies haurien d'exigir.

A risc de fer descontents i d'ésser, al meu torn, desmentit pels futurs resultats, penso que els partits que fins avui tenen més possibilitats de reeixir són el Socialista i l'Esquerra. I m'ho fan dir així, llurs programes permanents, no caducats, i la solidesa dels equips, llur unitat orgànica. Tant se val el temps que s'escolari, no hi ha cap força humana que pugui esborrar el socialisme i el catalanisme esquerrà de la Península. Ambdós partits posseeixen un programa amb un neguit humà i social que resistirà totes les èpoques i que és més fort que els homes que l'encarnen. Però l'un i l'altre tenen una força que els encaixa i els posarà parany per a neutralitzar-los primerament i per a aniquilar-los després. Al·ludeixo els partits comunistes, grans mestres en la tàctica de barrejar cartes i de confondre elements heterogenis. Prepararà de cara el poble un programa-recepta astutament dosificat: uns grams d'antimilitarisme, de Gibraltar, de mà estesa als catòlics, d'anticlericalisme, de separació, de petita burgesia, de productes cars al camp i de vida barata a la ciutat i en cada u hi trobarà el seu voler?

Quan, fa anys, m'invocaven diferents raons en favor de la liquidació del nostre partit jo hi responia simplement; si ho féiem, totjust de passada la frontera, camí de casa, ens tornariem a trobar tots els mateixos atafegats a dibuixar el nou partit i el nou programa que s'assemblarien com una gota d'aigua a una altra gota d'aigua. Era per mi un senyal de feblesa voler destruir l'edifici per a poder canviar els mobles d'una sala. Els partits — llevats dels períodes excepcionals — són el que volen que siguin llurs militants i si aquests no fan demà l'ús apropiat de llur dret discriminatori de valors ens trobarem de nou, vulguis o no, davant la victòria dels qui donen cops de colze per arribar més aviat, s'ho mereixin o no.

Els partits i les sindicals — els qui es creuen més afavorits sobretot — estan obligats, per pròpia responsabilitat, a una acció de presència que no s'assembla gens a l'actitud còmoda de l'hereu que espera que el patrimoni li caigui a les mans, puix que en aquest cas és més que possible que l'usdefruit vagi, a darrera hora, a les mans del successor menys impensat. Des del més alt fins al més modest dels militants tots han de compartir la responsabilitat d'una actuació que segons com pot comprometre el futur no solament dels partits i de les sindicals sinó àdhuc a dels països que es pretén salvar i redreçar. No subscric l'opinió dels qui veuen en les tendències que han vist la llum en l'exili un perill per a la unitat de llurs grups. Si es produeixen excessos, si les plomes i els llavis fan algun cop un gargot o esgarriuen els timpans de l'oida, posem-ho tot al compte de la lògica i humana irritació que a tots ens produeix un exili excusivament allargassat. El que cal, és evitar l'irreparable, no ensorrar res. Vindrà un moment, i el desitjo immediat, en què una actuació efectiva i la presència de problemes crucials i d'interès general estimularan la responsabilitat, un vent fort esbarriarà les fulles que ara constitueixen un « insuperable » obstacle en el camí a seguir, es desarrugaran moltes fronts i s'estendran moltes mans.

Es ve especulant sobre els programes a proposar als nostres pobles. Posada apart la tasca primordial d'aconseguir la llibertat d'una Espanya per a tots, jo situo en primer lloc, no pas la redacció d'un programa sinó la necessitat d'obrir i buidar

aquest abccò que els franquistes exploten amb la xifra « 1936 ». Crec de molta urgència explicar a l'interior que la frase-slogan « Recordem-nos del 1936 », que utilitzen els franquistes, no és altra cosa que un tòxic per adormir la gent. La tragèdia espanyola (que té clarianes d'alegria) no es limita a l'acte representat l'any 1936, car, com tota tragèdia, en comprèn altres quatre que els franquistes curen bé d'escamotejar a la vista dels pacients espectadors. L'obra completa conté: 1917 (Assemblea de Parlamentaris), 1923 (dictadura de Primo de Rivera), 1931 (proclamació de la República), 1936 (revolta militar), 1939 (Govern franquista).

Abans de determinar si Espanya ha d'ésser una república tècnica, groga, verda o blanca s'imposa tornar enrera i fer un repàs de la història d'alguns 30 anys. Cal denunciar als joves la buidor, la hipocresia i la tragèdia volguda d'aquesta frase que ressona cada dia: « Recordem-nos del 1936 ». S'ha de crear a l'interior un ambient que exigeixi ACLARIMENTS, que reclami el plantejament públic de PROGRAMES i de SOLUCIONS dels problemes nacionals i internacionals. S'ha de denunciar la política d'isolament practicada pel règim i exclusivament pel règim. S'ha de fer obrir els ulls als joves perquè vegin que una propaganda astuta els enganya i els situa davant de falses perspectives.

La feina no és gens difícil per la part republicana perquè existeixen a l'interior materials suficients que permeten de poder formar un judici fred i rigorós. Cal recomanar la lectura de la premsa de l'època en discussió: « El Debate », « Ya », « ABC », « El Sol », « El Socialista », « La Vanguardia », « La Veu de Catalunya ».

EL VIATGE A AMERICA del nostre Secretari General

(Ve de la 4a. pàgina.)
compendi i síntesi de dignitat catalana, s'ho mereix; creu i compta amb el nostre esforç abnegat. Catalunya ho mana ».

Al llarg del magnífic parlament de Roc Boronat esclataren perllongats aplaudiments que culminaren en una forta ovació al seu final.

Així que s'alçà a parlar Josep Tarradellas rebé una entusiàstica ovació. Agrai les proves d'afecte que se li havien adreçat i digué que en realitat no li calia haver fet milers de quilòmetres si era per a conèixer l'opinió dels esquerrans de Mèxic car ella, com la de tot arreu del món, es distingeix per una absoluta coincidència. Però el contacte personal permet en certa forma la consagració solenne d'aquesta compenetració. Evocà els símbols de Macià i de Companys i tingué paraules d'emoció en recordar aquells que foren els nostres germans de lluita: Aiguadé, Lluhi, Serra Hunter, Casanoves, Rovira i Virgili, etc.

Afirmà que en tant que els amics de Mèxic constitueixen el nucli més important de militants significats, a ells escaurà en la història del nostre exili l'actuació de la màxima importància. Digué que calia apressar la tasca de l'enderrocament de Franco, tenir en compte l'alligonament de la vaga de protesta de Barcelona i anar tots units en la lluita car « no units vol dir vençuts i l'exemple de la nostra unitat esquerrana ha de servir de mirall a tots els altres organismes polítics de l'exili. Catalunya — acabà — s'ha remarcat sempre en les lluites contra l'opressió, i a Mèxic forjarem l'alçaprem que ens torni la llibertat a la Pàtria sofrint ».

Tots els militants tributaren una fervorosa ovació al nostre Secretari General i després d'acordar-se la tramesa de missatges al President Iria i al de les Corts senyor R. Nogués i Biset, foren entonats « Els Segadors ».

LES ENTREVISTES POLITIQUES

En el transcurs de la seva estada a Mèxic el Secretari General de l'Esquerra s'entrevistà amb tots els dirigents de les organitzacions polítiques catalanes i espanyoles i amb els de les organitzacions sindicals. Citem algunes d'aquests personalitats: Srs. Miaja, Prieto, Giral, Albornoz, Abel Velilla, De Francisco, Sanchez Román, Velao, Samblancat, Garcia, Muni, Bertran, N. d'Oliver, Raga-sol, Peypoc, J. Ros, Alcántara, M. Ferrer, Ruiz Ponsetti, Panisello, etc.

REUNIO A L'ESQUERRA

Finalment, el Secretari General tingué una reunió amb els militants de l'Esquerra per tal de posar-los al corrent del resultat de les seves entrevistes i per a fer un balanç de la profitosa visita que donava per clossa amb el seu retorn a França. Intervingueren molts militants i foren preses els acords tendents a realitzar tots els projectes que s'anaren perfilant en els múltiples contactes sostinguts. A més de la tramesa d'un cordial missatge de simpatia i d'adhesió al President de Catalunya, fou concretat un pla d'activitats i la presa i la regularització de les edicions de LA HUMANITAT gràcies,

ALS NOSTRES LECTORS

Els nostres amics rebran segurament amb joia aquest número de LA HUMANITAT que inicia el període de la regularització de la seva aparició mensual.

Hem decidit un nou format (de 4 pàgines) puix que a més de semblar-nos més adient com a periòdic, ens permetrà d'augmentar les nostres informacions i comentaris.

La continuació del nostre periòdic es deu al sacrifici de tots els nostres companys. Hem d'agrair especialment l'esforç dels nostres amics que es troben a la hospitalària terra de Mèxic, els quals amb un desinterès exemplar i mecuts pel seu esperit de fidelitat a Catalunya i als nostres ideals contribueixen d'una manera excepcionalment brillant a fer possible la vida de LA HUMANITAT i del Partit.

Estem convençuts que els nostres lectors s'imposaran el deure d'ajudar-nos en la tasca patriòtica de fer de LA HUMANITAT el gran portaveu de la democràcia catalana.

« El Correo Catalán », « La Humanitat », « La Publicitat », « La Solidaridad Obrera », etc., etc., tots ells diaris que es poden desenterrar dels recons i de les biblioteques. I pel que respecta als fets succeïts del 1939 ençà, no manquen els milions de testimonis personals que, ajuntats als ja citats, constitueixen un element de valua per a l'estudi i la redacció dels considerands que haurien de precedir una sentència equànime i justa sobre el què ha passat a Espanya del des 1919 fins avui.

Després, i només després, vindrien els programes.

JOAN SAURET.

ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

(Ve de la primera pàgina.)

L'única exigència és que els mitjans també han d'ésser honestos, perquè els comunistes ens han ensenyat que la sentència « el fi justifica els mitjans » és filosòficament corruptora i finalment ineficac. L'objectiu final d'ERC és la pau, la llibertat, la justícia social, la convivència, en la dignitat, dels pobles peninsulars. Els mitjans per assolir aquesta finalitat, la democràcia, el vot popular, el respecte de la dignitat personal, la lliure manifestació de la voluntat col·lectiva.

Totes les classes socials populars coincideixen en aquests objectius i en aquests mitjans d'acció. I per això, Esquerra Republicana de Catalunya era i és el partit on s'aplega el Pere Foix de la CNT, el Jaume Miravittles del BOC, el Roc Boronat d'Estat Català, el Riera dels Rabassaires, el Simó Bofarull del federal tarragoní, el Puig Pujades, dels federals de l'Empordà, el Gales, del « Joves turcs », el Joan Casanelles de l'Opinió, el partit de Josep Iria, de Carles Pi-Sunyer, de Rovira i Virgili, de Jaume Carner, de Joan Lluhi, de Pere Coromines, de Jaume Serra Hunter, de Joan Casanoves, el partit de La Falg i del Centre de Dependents del Centre Excursionista de Catalunya i dels orfeonistes del Gricienc, dels partidaris del « Barca » i d'en Gironés. És l'expressió vivent i humana, contradictòria i al mateix temps harmònica de la voluntat política dels catalans. És, mes encara que un partit, una riuada humana fertilitzada i rica, canalitzada per una auto-disciplina acceptada naturalment i il·luminada per les dues més grans figures del Renaixement català: Francesc Macià i Lluís Companys, els dos fundadors d'Esquerra i els dos Restauradors de les llibertats nacionals.

Els observadors de la realitat política mundial coincideixen a afirmar que els dos països del món que han donat més proves de maduresa política són Anglaterra i Estats Units. La raó principal d'aquesta maduresa l'atribueixen a l'existència, en els dos països, de dos grans partits tradicionals, representatius, els dos, de dues filosofies polítiques, diferents, però no antagòniques. El gran partit popular, a Anglaterra, és el Labour Party, als Estats Units, el Partit Democràtic. I be, per la seva composició social, pels seus objectius polítics i pels seus mitjans d'acció, aquests dos partits s'assemblen a ERC com una gota d'aigua a una altra gota d'aigua. Tots dos, o més ben dit, tots tres, són partits on s'apleguen les classes socials de la petita burgesia, de l'artesanat, de la pagesia modesta, dels joves intel·lectuals, de les professions liberals, dels obrers qualificats, etc., etc. Si haguessim de precisar més diriem que la semblança es encara més colpidora amb el Partit Democràtic d'Estat Units recol·lizat, des de fora, pels sindicats, des de dins, per la pagesia organitzada i per les classes mitjanes i dirigi per homes que salvant totes les distàncies de formació històrica i d'ambient circumdant s'assemblen molt als nostres homes.

Es a dir, la composició estructural de la democràcia catalana és la ma-

teixa que la dels dos països que van al davant del món polític.

Per què canviar-la, doncs? Per què intents de subvertir un ordre, que a més d'ésser tradicional al nostre país, coincideix a ésser el model que es presenta a la imitació del món?

Franco passarà. El seu règim no ha plantat cap fita en la vida, ni ja catalana, sinó, fins i tot, espanyola. Ni en el pla polític, social, economic, filosòfic o educatiu, el franquisme ha marcat una posició que pugui sobreviure a l'existència física del seu cabdill. La aigües tornaran a mare, inevitablement, inexorablement, amb la precisió i seguretat d'un fenomen físic.

I llavors tothom veurà que de sota les aigües de la terrible inundació sorgeixen intactes les velles estructures, que resulta que no eren tan velles, ja que l'edat de les idees i de les institucions la determina, no els anys de la seva existència, sino la mesura en que interpreten afanyos, que en ésser fonamentalment arrelats, no tenen edat, ni començament ni fi.

I llavors, altra vegada Esquerra Republicana de Catalunya, amb aquest nom o amb un altre, però amb el mateix esperit, afinat i asserenat pels anys de dolorosa reflexió, tornara a ésser l'esperança de Catalunya.

JAUME MIRAVITLLES.

JOGS FLORALS DE 1952

El dia 7 de desembre es celebren a Tolosa els Jocs Florals de la Llengua Catalana.

L'acte tingué lloc al Palau de Belles Arts. Hi assistiren destacades personalitats franceses i un públic nombrosíssim. El senyor Nicolau d'Oliver pronuncï el discurs presidencial. La Flor Natural ha estat adjudicada a J. Barat (de l'interior), l'Englantina a Edmond Brazès i la Viola a Albert Manen (interior). Obtingueren premis: F. Palau, J. Sellarès, J. Serra, R. Muntanyola, X. Casp, M. Ruiz, J. Oliver, A. Bartra, Rosa Laveroni, A. Carrion, T. Querol, Maria Capmany, A. Ferran, M. Companys, M. Ferrer, E. Albert, R. Xuriguera, Ll. Capdevila, J. M. Palau, D. Pallerola, J. M. Corredor, R. Tassis i Marca, F. Canyameres, C. Sindreu, Paulina Crusat, M. Guinart, J. Sauret, Nuri Ripoll, J. del Pi, Palmira Jaquetti, Gràcia Llorens, Mags Parera, I. Coma, R. Besora, Miquel i Vergés, Ll. Gassó, B. Bonet, Ll. Jordà, J. Picó, Elvira Elies, J. V. Girónella, J. Gual, V. Casp, Ll. Esteve, J. Pouché, R. Casajoana, Elisabeth Oliveres, L. Vilar, P. Verdagner, J. Cerdà, R. Nelli, P. Legarde, J. Villalon, R. Allan, Ramonda Tricoire, H. Espieux, P. Bec, A. Serret, Prous i Vila, P. Calvignac, Anna Ponrouch i M. Baiche.

La nostra vinent edició serà especialment dedicada a la magnífica festa.

A ACLARIMENT

M. Rurel i J. Folc adreçaren la següent lletra al Secretari General del PSUC a Mèxic:

Mèxic, D. F., 27 de Juliol de 1952.
Sr. Lluís Garcia Lago, Secretari Gral. del P.S.U. de C. a Mèxic. Ciutat. Hemvolgut amic:

Hem llegit el manifest del P.S.U.C. de març d'aquest any, el qual ha estat reproduït íntegrament, fa pocs dies, en el periòdic « Catalunya », òrgan del vostre partit a Mèxic i ens ha sorprès i disgustat profundament els atacs que dirigiu al nostre estimat amic i Secretari Gral. d'E.R.C., senyor Josep Tarradellas, a l'atribuir-li conceptes i actituds que són, i vosaltres ho sabeu, absolutament inexactes.

Aquests atacs injustificats i que de per sí, tenen molta importància, en tenen molta més encara perquè en un altre paràgraf del mateix manifest, elogià la nostra actitud, conceptuant-la digna i patriòtica, per haver participat, sota la presidència de l'il·lustre patriota, ex-cap del Govern de la República, doctor José Giral, en la realització a Mèxic del gran Congrés Espanyol de la Pau.

Entenem que no és lícit jugar noms significats d'un mateix partit, en les planes d'un document polític, fent-los aparèixer en marcada discrepància, sense tenir raons ni motius per a fer-ho. Ens desplaia haver d'entrar en el terreny de les interpretacions, en el que no podem deixar de significar-vos que, si amb les al·lusions de referència i per a determinats fins polítics, voleu posar de relleu davant de l'emigració antifranquista i molt especialment davant dels militants del nostre partit, desacords existents entre el Secretari Gral. d'E.R.C. i nosaltres, us equivoqueu lamentablement, perquè no existeixen i feu mal a la causa de la unitat per la qual propugnem, com nosaltres mateixos, constantment.

En el curs d'aquests dies en que ha estat entre nosaltres el Secretari Gral. d'E.R.C. i ben amic senyor Tarradellas, hem tingut ocasió d'entrevistar-nos sovint i hem pogut constatar, amb gran satisfacció, una perfecta coincidència pel que fa a la política del nostre partit, sempre tan antifranquista com el qui més, raó per

la qual tenim, en el camp d'aquesta política, tants punts de coincidència amb vosaltres i amb totes les altres forces sincerament antifranquistes de l'emigració i de l'interior del país.

No sabem si tindreu la gentilesa d'una rectificació. Us confessem que la veuríem amb gran complaença, encara que no la demanem ni molt menys tractem d'excusar-la. En aquestes hores d'adversitat i de dolor per la Pàtria oprimida i pels nostres pobles vexats i atropellats, en que els propòsits i els actes de tots haurien de tendir a la coordinació d'esforços per a portar a cap una ferma unió, activa i decidida, encaraada a derrocar el franquisme i restablir, amb la República, la democràcia, la llibertat i la justícia a tots els pobles d'Espanya, creiem que totes les forces antifranquistes haurien de produir-se, si més no, amb un gran respecte entre elles, car, pel camí del respecte és fàcil arribar a un clima de cordialitat i de la cordialitat a la unitat, sincera i efectiva, no hi ha més que un pas, quan els fins són elevats i les intencions són nobles i honrades.

En el camí d'aquests propòsits i d'aquestes intencions esperem trobar-vos en el successiu, altrament hauríem de dubtar de la sinceritat dels vostres intents d'unitat, tan reiteradament manifestats i massa sovint, a jutj nostre, combatuts per forces i persones que deuen alçar tant alta com vosaltres i nosaltres la bandera de l'antifranquisme per a poder donar, a aquesta posició, una estructura pràctica i de conjunt que ens denaria a tots, en una unitat total i perfecta, la força millor i més efectiva per a oposar-la amb èxit al dictador espanyol i al seu règim, el qual viu, més que de cap altra cosa, de les nostres lamentables i incomprendibles divisions.

Enlairaem-nos; posem la sinceritat per damunt de tot; deixem-nos de petiteses i afanyos proselitistes que en aquesta hora d'angoixa no tenen cap valor ni cap eficàcia i així podrem fer camí cap a la unitat, única via del triomf definitiu de la nostra causa.

Amicalment, us saluden,

Josep FOLCH I FOLCH.

Martí ROURET CALLOL.

Homenatge a Dalmau Costa

El dia 5 de desembre tingué lloc en un restaurant dels bulevards parisiens un acte de simpatia a Dalmau Costa, president del Consell Directiu d'E.R.C. a Mèxic, organitzat pel nostre partit i per LA HUMANITAT.

Malgrat que la intenció inicial era de fer un acte íntim, els organitzadors es veieren obligats a donar-li majors proporcions puix que tan aviat com fou coneguda la nova en els mitjans d'Esquerra de París, foren molts els militants que manifestaren llur desig de significar al nostre amic Dalmau Costa la simpatia que els mereix les seves activitats patriòtiques. Foren, doncs, més de cinquanta els qui aquella nit es reuniren al voltant del President del C.D. a Mèxic. Tot i doler-nos no recordarem tots, donem a seguida els següents noms: Tarradellas i senyora, Xirau, Fontbernat, Sauret, Torres, Solsona, Sans, Ibáñez i senyora, Roig i senyora, Santos i senyora, Falguera, Tubau, Gausachs i senyora, J. Ferrer, París, Sunyer, Sánchez i senyora, F. Ferrer, Valls, Andreu, Almirall, Llecha, Brugalla, Nadal, Guimerà, Ferrer M. i senyora.

Cap als finals de l'àpat a la catalana, en Josep Sans parlà en nom dels organitzadors i donà compte d'una llarga llista de les adhesions rebudes, entre les quals destaquen les del President de la Generalitat, senyor Josep Irla, la del senyor R. Nogués i Biset, President de les Corts, i la del membre del C. E., senyor Carles Pi i Sunyer.

Joan Sauret oferí l'homenatge. Després de contrastar altres elements polítics amb el de l'acte que els organitzadors situaven sota el signe de la fidelitat i de l'amistat, alludí l'obra magnífica de d'aquest català que cada vegada que ve a França es produeix amb una simpatia i senzillesa que l'apropen a tots els militants, amb els quals se sent absolutament compenetrat. Dalmau Costa, afegí, no desaprofita cap ocasió per a prendre part a les reunions i als Plens del Partit celebrats a França. Destacà la seva presència al Ple de Carcassona, l'any 1946, on pogué veure de la vora el funcionament de la nostra democràcia i pogué informar-se de les dificultats dels nostres militants a Catalunya, puix assistia a l'acte una representació de l'interior. En anunciar a l'homenajat que se li faria ofrena d'un pergami en reconeixença de la seva abnegada tasca patriòtica, Sauret observà que aquesta conducta no necessitava certament un testimoni escrit, « però ja que la política internacional descoratja totes les bones voluntats i rehabilita les conductes més tèrboles i antidemocràtiques, cal exaltar la lleialtat, situar la virtut en el lloc que es mereix ». Sauret estengué l'homenatge a la senyora Emma Alonso de Costa la qual, digué, per severa eficientment en el manteniment del prestigi del teatre català, ahir com avui el puntal més sòlid de la nostra renaixença. I després d'agrair en nom de l'Esquerra l'esforç que realitzen els nostres amics de Mèxic, lliurà a Dalmau Costa un reeixidíssim pergami degut a l'artista català Tubau. Dalmau Costa i Joan Sauret s'abraçaren fraternalment mentre tots els assistents en peu subratllaren l'emoció amb una ovació perllongada.

Dalmau Costa d'adreçà als reunits amb una emoció que no l'abandonà en tot el seu parlament. Digué quan gran era la seva alegria de poder trobar-se reunint amb tants i bons amics que li recordaven tota la seva vida política i expressà la seva reconeixença per les proves de simpatia que se li oferien. Referint-se a la seva presència al Ple de Carcassona declarà que aquell acte « fou la base del reagrupament de l'Esquerra a Mèxic, la qual reféu la seva unitat orgànica gràcies a la transcendència dels acords escaiguts en aquell comi. La gran ciutat del Migdia de França — afegí — constitueix per als espanyols de Mèxic el feliç record de la represa d'unes activitats mai més no estroncades. Des d'aleshores, els d'un i altre continent constituïm una sola comunitat, absolutament compenetrada. Els de Mèxic seguim al dia la vostra actuació a la qual aportem les nostres suggerències, donant així als acords del partit una autoritat amplament representativa ». Explicà a continuació l'actuació i el funcionament del partit a Mèxic i destacà la importància que pren la confrontació sovintejada dels parers de tots, la qual permet fer la síntesi d'opinions que recull la unanimitat. Agraià les paraules d'afecte adreçades a la seva esposa, a la qual, di-

gué, tant li hauria plagut acompanyar-lo en l'acte, i assegurà als reunits la fe indestructible que ella té en el ressorgiment de la nostra llengua gràcies a la influència que el teatre manté en les classes populars de la nostra terra. Digué als reunits que podien estar segurs « de comptar amb la simpatia i afecte dels espanyols de Mèxic, els quals continuaran fent tots els sacrificis que calgui perquè el Partit pugui realitzar l'acció patriòtica i social que els President Macià i Companys ens assenyalaren a tots ».

Els reunits s'alçaren i tributaren

acords de Carcassona es veuria que encara constituïen una base seriosa per al necessari redreçament de la política espanyola exiliada. També contenen aquells els principis essencials per a una política catalana exempta de demagògia i d'intriguetes que no fan més que desacreditar els pobres esperits avides de personalitat.

« L'acte d'avui — continuà Tarradellas — marca per al nostre Partit l'inici d'una nova etapa vers una actuació que anirà sempre en augment ». Afirmà la més gran fidelitat als principis de Macià i de Companys i exaltà la venerable figura del Pre-

DALMAU COSTA AGRAEIX L'HOMENATGE QUE LI TRIBUTA L'ESQUERRA

a l'amic Dalmau una ovació que durà força estona.

El Secretari General, Josep Tarradellas, començà el seu parlament dient que aprofitava l'ocasió de trobar-se reunits tants elements del Partit per a fer públic el seu agraïment a les proves d'afecte que recollí durant la seva estada a Mèxic. Gràcies, afegí, a l'abnegació dels nostres germans d'aquella república serà possible la regularització de la publicació mensual de LA HUMANITAT a través de la qual tots els catalans podran constatar la nostra presència en tots els terrenys de la política.

Referint-se al Ple de Carcassona, Josep Tarradellas el considerà com una fita històrica en la nostra actuació a l'exili i afegí que « les suggerències i els nostres advertiments d'aleshores no trobaren l'audiència que mereixien, i es produí d'aquesta manera la desintegració de la política republicana que preveïem i la qual ha causat un dany gairebé irreparable. L'acte d'avui — continuà — constituirà en els annals del nostre Partit el punt de partida vers una actuació que anirà accentuant-se cada dia més. Si avui es rellegien els

edat, esdevé un exemple de civisme i de perseverança. « Els homes d'Esquerra continuem al costat del President de Catalunya amb un respecte i una fidelitat que mai no perdirem puix que la seva història política és la millor penya de la seva sinceritat patriòtica posada al servei de la República i de la Justícia social ».

Un cop apaivagats els perllongats aplaudiments tributats al parlament de Josep Tarradellas, fou acordada la tramesa d'un telegrama de salutació i de fidelitat al senyor President de Catalunya i un altre als nostres germans de Mèxic.

L'acte acabà, ben avançada la nit, amb « El Segadors » que entonaren els reunits a peu dret i amb visques a Catalunya. L'amic Dalmau fou abraçat per tots i se li adreçà un unànime « fins ben aviat ! » que tots desitgem que sigui ben immediat.

L'excés d'original ens obliga a deixar per a la vinent edició un bon nombre d'informacions i d'articles que teníem preparats.

A Tolosa del Llenguadoc ha mort el Dr. BELLIDO

Agafà la ploma per escriure un article a la memòria del Dr. Jesus Maria Bellido, mort als 73 anys, a Tolosa de Llenguadoc el dia 19 de Juliol de 1952 després d'una curtíssima malaltia, i m'adono a priori que no tinc a la meua disposició la documentació necessària per nodrir degudament un bon estudi biogràfic de la il·lustre figura catalana desapareguda. Puc, així sí, donar algunes dades importants de la seva vida, sobretot a l'exili, perquè aquest el passà tot sencer a Tolosa. Em refio doncs, per compensar les llacunes de la meua documentació en l'aspecte científic, que el lector s'adoni de la meua bona voluntat i de l'afecte que poso en aquestes línies plenes d'amor i d'emoció.

Els catalans que hem viscut durant tretze anys a Tolosa acostumats a veure el Dr. Bellido a tots els actes catalans o republicans que s'hi celebraven, a visitar-lo a casa seva per sol·licitar el seu parer sobre problemes de l'exili o el seu concurs, sempre segur, per a tasques espirituals i patriòtiques, teníem la impressió que la seva figura era immortal, que era un home de consistència bíblica i que no ens faltaria mai. Per això no sorprendrà a ningú la notícia de l'emoció produïda per la seva mort i la de la punyent manifestació de dol que va constituir el seu enterrament.

I és que el Dr. Bellido, a més dels seus nombrosos títols acreditant el seu prestigi d'home de ciència de gran valor, en tenia un altre de tant preciós que el feia venerar de tots els catalans exiliats: el d'ésser un patriota model, un d'aquells catalans fidels, « de tota la vida », amb uns sentiments patriòtics arrelats i invariables, mantinguts sense defallir ni un instant al servei de l'ideal. Tot i haver format part d'Acció Catalana Republicana, d'haver presidit a l'exili el nucli de Tolosa, la veritat és que el Dr. Bellido havia sabut donar l'exemple de la seva catalanitat i del seu desinterès com a partit, sempre a l'exili no com un home de partit, sinó com un patriota català al servei de Catalunya.

Havia col·laborat amb treballs remarcables a les Monografies Mèdiques de Catalunya, fou un dels puntals de la

Universitat autònoma, feia autoritat com a fisiòleg, però sempre al costat de les seves activitats científiques mantenia aquella altra activitat de patriota català que consistia a defensar sempre la personalitat nacional de Catalunya, a treballar per la seva cultura i a difondre entre els joves el respecte i l'amor a la pàtria.

En 1939 va seguir el govern de Catalunya a l'exili, junt amb els millors universitaris catalans. Va ésser encarregat de la Direcció General dels Cultes pel govern republicà a l'exili i col·laborà en diverses publicacions catalanes de França i d'Amèrica publicant, particularment, unes lletres als estudiants catalans en les quals se sentia l'enyorança de la seva càtedra i traspuava la seva fe invariable en els destins de la pàtria.

S'haviat retirat a Tolosa del Llenguadoc on era respectat i estimat no solament de la colònia catalana, sinó de la colònia espanyola i del bo i millor de la intel·lectualitat francesa. Durant l'ocupació alemanya va sofrir persecucions i exilis amb una gran dignitat.

Recentment, en designar-se Tolosa per a capital dels Jocs Florals de la llengua Catalana d'aquest any, fou designat per a presidir el Consistori dels Mantenedors, càrrec que havia acceptat amb una il·lusió i àdhuc amb una emoció extraordinàries. El Dr. Bellido no mancava mai a cap manifestació artística o patriòtica catalana i sense regatejar sacrificis pecuniaris honorava sempre amb la seva presència tots els actes importants que se celebraven a França. Així havia anat als Jocs Florals de París, Montpeller i Perpinyà, als Concerts de Pau Casals i a diversos actes celebrats a la Sorbona.

La seva figura venerable serà enyorada per tots els catalans i el seu nom i la seva obra restaran per al futur com una glòria de Catalunya.

DOMENEC DE BELLMUNT.

Directeur-Gérant: J. Tarradellas.

Société Parisienne d'Impressions
4, Rue Saulnier. — PARIS (IXe)

En el tercer aniversari de la mort de Pérez Farràs

per A. BLADE DESUMVILA

Tots els qui hem conegut personalment el Comandant Pérez Farràs (don Enric li diem a Mèxic els catalans que més sovint el tractàvem), guardem viva en la nostra memòria la seva extraordinària figura tan popularitzada en la premsa catalana, al costat de la del president Macià, des de les primeres hores de la proclamació de la República.

Segurament que el senyor Macià, en posar la seva signatura al peu del nomenament del nou cap de les Esquadres de Catalunya, no s'imaginava donar vida a una figura històrica. Sabia, però, molt bé el que feia ja que don Francesc, aleshores en el cim de la seva glòria, necessitava gent de confiança que no minuessin el seu prestigi ni el prestigi de la causa que ell representava.

El Comandant Pérez Farràs acompanya el president Macià arreu de Catalunya i el poble català tenia sovint la impressió que les dues imatges eren inseparables i que, en certa manera, es completaven.

Tothom sap l'atractiu personal que tenia el President i la simpatia que desvetllava. Al seu costat, la figura del Comandant no desmereixia, al contrari, car, es podria dir, emprant una locució popular, que tots dos feien bona parella.

En aquella època gloriosa, don Enric es trobava en la plenitud de la seva vida, entre els quaranta i els cinquanta anys. Alt, fort, massís, ben plantat, ben plantat, era una estampa enèrgica, sempre, però, humanitzada i, a desgrat de l'uniforme, sempre més civil que no pas militar.

Jo no sé què passa amb els militars catalans, però la veritat és que no són com els militars d'altres països. Sembla que a casa nostra, els militars fan tot el que poden per donar a entendre que tenen el cor civil, que són homes i no automàtes. La figura màxima del militarisme català (si es pot dir així, perquè de militarisme, a Catalunya, no n'hi ha hagut mai) deu ser, en la història, el general Prim. Doncs bé: només cal fixar els ulls en la seva imatge per remarcar que a desgrat dels entorxats, de les creus i de les barbes, era un senyor de Reus, un català ben raçat, el senyor Prim i Prats.

Amb don Enric Pérez Farràs passava també una cosa per l'estil i encara que pots no es pot dir que no tenia l'aire marcial, segons una frase estereotipada, jo vull creure que allò que era fort en ell, el que impressionava més, no li venia de l'uniforme, sino de la simpatia i de la jeia franca.

Entre els mossos d'Esquadra i els funcionaris de la Generalitat, don Enric era no solament popular sinó familiar. Com que era un home actiu i, de vegades, a la Comandància s'avorria, pujava a donar la volta per les boteries i revisava els rellotges ja que tenia interès en que tots anessin a l'hora. Quan un rellotge de paret s'espatllava, don Enric es treia la guerrera i el desmuntava. Després, si aconseguia posar-lo en marxa — i gairebé sempre ho aconseguia — feia un somris de satisfacció. No oblidem que don Enric era enginyer.

La figura moral i el paper del Comandant Pérez Farràs en tots els esdeveniments que van de la proclamació de la República a la pèrdua de les llibertats de Catalunya pertanyen ja a la història de la nostra Pàtria, però a la història heroica, 14 d'Abril, 6 d'Octubre, 11 de Febrer, 19 de Juliol... són dates lligades fermament a la vida i a l'actuació del Comandant Pérez Farràs. I encara mancaria assenyalant les dates de la seva condemna i la mort, de la del seu retorn a Catalunya el 1936, les de les seves actuacions al front d'Aragó i de la del seu exili. Però en el marc d'un article periodístic no es pot fer més que apuntar-les. Afegirem únicament, a títol informatiu, que bona part de l'actuació del Comandant Pérez Farràs durant el 19 de Juliol i la guerra civil s'emportava llargues pàgines del llibre-reportatge *La revolució en Catalunya* de Manuel D. Benavides.

A Mèxic, don Enric, des que va arribar (maig del 1942) fins a poques setmanes abans de la seva mort, va treballar sempre en el sentit bíblic de la paraula. Primer i durant quatre o cinc anys, a la secció tècnica d'uns tallers industrials; després al despatx del passeig de la Reforma de la casa Bertran Cusiner.

Com que jo vaig treballar també, durant algun temps, en la primera de les empreses esmentades, vaig tenir l'ocasió de parlar sovint amb don Enric. Eren converses de coses passades, de records, una mica tristes sempre, en el fons. Ell prou que volia fer el cor fort — l'hi tenia — però passava dies d'un enyorament profund, negre. Tots, qui més qui menys, n'hem passat de dies així. Ell seguia vivint a Catalunya com quan la recòria amb el president Macià, o com quan la defensava amb el president Companys.

Era un home clar i sense complicacions. I amb la idea que tothom era com ell, més d'un cop es va deixar emportar per actituds que ell considerava generoses i romàntiques. La seva signatura va aparèixer un parell de vegades en una publicació *soi-disant* ultrapatriòtica i tan abranda-dia que, al final, aquest abranda-ment només va servir per provar la inconseqüència dels qui el proclamaven. Després, don Enric, desil·lusionat, com és natural, se'n planyia.

Des que va caure greument malalt (aquella primavera del 1949), jo el vaig anar a veure sovint al seu piset del carrer de López (carrer de refugiats catalans) on don Enric va viure sempre amb la seva família. Tot i que se'l veia feble (va tenir una gastrorràgia molt forta), hom el tro-

bava dempeus, dret, tibet, pàl·lid, però servent encara aquell *rostre de lleó* que li va trobar un periodista francès, a Montjuïc, el dia que el Comandant Pérez Farràs va ser condemnat a mort i quan ell ja ho sabia.

La mort mai no li va fer por i si en parlava, ja molt darrerament, era per lamentar l'haver de morir *lluny de Catalunya*. Sovint parlàvem de llibres i de música ja que ell deia, referint-se a la professió de la seva esposa, que « es posava al llit amb Beethoven i que l'endemà es llevava amb Wagner ».

Altres cops, si jo li demanava, m'explicava peripècies de la seva vida, sobretot les del seu captiveri a la Ciutatella de Pamplona i després al castell de San Julián de Cartagena, on malgrat tot, va tenir la satisfacció d'haver pogut confegir un album de postals rebudes de gairebé tots els pobles de Catalunya. Un altre consol, indubtablement el millor, foren les visites, molt sovintejades, de la seva esposa, la qual feia el viatge de Barcelona a Cartagena amb el vaixell « Roberto », una closca de nou on només admetien pas-satgers de coberta.

« I va ser també la música — ens deia una vegada don Enric — la música que ella (la seva esposa) tocava per mi tot sol, davant la mar, la nostra mar, que em va fer reconciliar amb el món i em va donar ganes de tornar a formar part novament de la humanitat ».

Aquestes confidències no eren més que la continuació d'altres que m'havia fet uns anys abans, mentre preniem carrer a l'Orateria Valenciana, del carrer López, en un ambient que pel seu decorat (calcs barrats, rafes-pinyans, escuts-curtes) ens recordava la terra, la *terreta* que diuen els valencians.

A darreries de Juliol, don Enric sabia que no tenia salvació.

« Tinc dos mals incurables », deia com si parlés d'una qüestió banal.

Però a voltes s'ofegava i calia recórrer a l'oxigen.

« Quina llàstima que no m'haguessin afusellat *l'home* ! »

La seva família el va portar a Cuautla — petita ciutat a un centenar de quilòmetres de la capital — amb la idea que la situació més baixa d'aquella ciutat li seria favorable. I allí va traspassar, una nit, dormint segurament i sense adonar-se'n.

L'endemà, dia 11 d'agost, l'enterràvem ací a Mèxic, al cementiri anomenat *espanyol*, no gaire lluny de les tombes de bons amics seus, de bons amics nostres: germans Alguader, Lluhi Vallescà, Serra-Hunter, Moles, Mori, Bordes de la Cuesta...

Per cert que ara, la tomba de Pérez Farràs — igual que les altres — deu guardar encara les flors que hi va portar el secretari general del nostre partit, Josep Tarradellas, durant un dels dies de la seva estada a Mèxic. Era exactament el dia 15 de Juliol.

L'endemà, parlant d'això, l'amic Tarradellas ens deia:

« Semblava escrit que la meua visita al cementiri s'havia d'escaure precisament el dia dels Enrics, el dia de la festa del nostre gran patriota... Aleshores, pensant en la data de la seva mort — 10 d'agost — per una estranya associació d'idees vaig recordar-se que un 10 d'agost va revoltar-se a Sevilla, contra la República, el general Sanjurjo. Dues dates, dos homes, dos símbols: un militar, Sanjurjo, representa la traïció; l'altre, Pérez Farràs, encarna la lleialtat. Gairebé tota la història d'Espanya... »

— I encara una altra data: ¿ recordeu el dia de l'embarcament de Pérez Farràs cap a Mèxic ?

— El dia 14 d'Abril!

« Com oblidar-ho ? De fet, no hem oblidat res, ni le dates ni els homes. Amb les unes i els altres s'ha escrit la història de la Pàtria. Amb el record de les unes i els altres caldrà forjar la Pàtria del demà. »

Mèxic, D.F., 1952.

Prohibició d'un homenatge a VERDAGUER

BARCELONA (« La Humanitat »). — El Govern Civil, la Falange i la Policia havien autoritzat per al 30 de novembre l'acte commemoratiu de les entitats excursionistes de Catalunya dedicat al poeta Mossèn Cinto Verdaguier. Es tractava de col·locar una placa a Vila-Joana, a la casa de Vallvidrera on morí el gran líric català. A darrera hora, però, l'autoritat gubernativa suspengué l'autorització. Molts grups d'excursionistes que no havien pogut assabentar-se de la desdita dels elements oficials es traslladaren al lloc, però foren dispersats per elements falangistes que, vestits d'uniforme, havien considerat que era un deure cobrir hores extraordinàries per a impedir aneu a saber quina acció subversiva.

Bé és veritat que els franquistes, un cop decidida l'acceptació de llur Espanya a l'U.N.E.S.C.O., ja no tenien perquè dissimular la seva enveja a la cultura i als drets dels ciutadans a commemorar la mort d'un poeta.

La humanitat

Lluitem per una Catalunya políticament lliure, socialment justa, econòmicament pròspera i espiritualment gloriosa.

Francesc MACIÀ

EL VIATGE A AMERICA DEL NOSTRE SECRETARI GENERAL

Invitat pels nostres amics d'Esquerra de Mèxic, Josep Tarradellas efectuà un viatge per tal de visitar els catalans de centre i nord Amèrica. Durant tres mesos el nostre Secretari General celebrà un nombre important d'entrevistes amb els dirigents del nostre Partit en l'hemisferi occidental i amb els de les altres organitzacions catalanes i espanyoles. L'estada del nostre amic en aquell continent donà lloc, així mateix, a un seguit d'actes en els quals li fou testimoniada la simpatia per la seva obra tenaç en bé de Catalunya i de la República.

No cal dir que els contactes que foren establerts tenien per primordial objectiu estudiar tots els aspectes dels problemes que té plantejada la nostra Pàtria, l'anàlisi dels quals donà lloc a resolucions que estem segurs que donaran immillorables resultats.

Essent-nos impossible de donar una àmplia recensió de totes les reunions i manifestacions citem a seguida les més importants.

A Washington i Nova York

Jaume Miravittles acudí a rebre Josep Tarradellas i la seva esposa els quals foren homenajats amb un àpat que congregà un nombre important de catalans de Nova York. Presidí l'il·lustre catedràtic senyor August Pi i Sunyer el qual pronuncià un interessantíssim parlament on posà de relleu les grans facultats de resistència que té el poble català davant l'opressió. Féu un anàlisi de la història per a concloure que l'esperit liberal de Catalunya és un exemple de ciutadania que el distingeix de molts altres pobles. Remarcà els alts dots patriòtics del President Irla i exhortà els catalans a seguir-lo fidelment en aquestes hores atziagues puix que depèn en gran part de la unitat dels catalans entorn d'aquella venerable figura la possibilitat de restaurar les llibertats perdudes.

Jaume Miravittles també prengué la paraula i després d'elogiar el dinamisme del Secretari General de l'Esquerra, « el qual ha estat present en totes les circumstàncies de l'exili », adreçà un fervorós elogi al President de Catalunya qui amb la seva tenacitat encomana a tots els catalans l'esperança en l'esdevenidor de la Pàtria.

Josep Tarradellas tingué paraules d'agraïment per a tots els assistents a l'acte i digué que era per a ell un honor el poder-se fer intèrpret prop del President Irla de la fidelitat que li manifestaven els catalans de Nord-amèrica.

A continuació, els reunits bescanviaren impressions i es posà de relleu el desig de solidaritat entre tots els catalans del món.

Durant la seva estada a Nova York i Washington, Josep Tarradellas s'entrevistà amb Eugeni Xammar, Charles Esplà, els diputats Victòria Kent, J. Maurin i Alvarez del Vayo, el general Ansensio i l'ex-ministre senyor Ramos.

Els catalans de Cuba

La brevíssima estada del nostre amic a Cuba li permeté donar una abraçada a l'ex-conseller municipal de Barcelona Vicens Bernades i a d'altres catalans als quals manifestà la simpatia que mereixen als catalans de França l'obra patriòtica que estan portant a terme.

L'arribada a Mèxic

El nostre Secretari General fou rebut a l'aeròdrom de Mèxic per una nodrida delegació d'Esquerra i d'altres partits catalans i espanyols, els quals li donaren una cordial benvinguda. L'arribada del nostre amic fou assenyada arreu amb una evident simpatia car molts exiliats en aquella República recordaven les emocionades escenes del port de Marsella, en totes les quals estigué present el Secretari General de l'Esquerra.

Vi d'honor

L'Orfeó Català i Esquerra Republicana de Catalunya oferiren a Josep Tarradellas un Vi d'honor per tal de donar-li la benvinguda a les terres de Mèxic. Hi acudiren nombrosíssims catalans. Parlaren Palazón en representació de l'Orfeó Català i Dalmau Costa per l'Esquerra, tot evidenciant ambdós la joia que sentien els catalans de poder abraçar Josep Tarradellas, després de tantes proves amargues sofertes abans i després de la guerra mundial.

Reunió informativa a l'Esquerra

El 17 de juliol tingué lloc a l'estatge de l'« Orfeó Català » una assemblea informativa d'Esquerra en

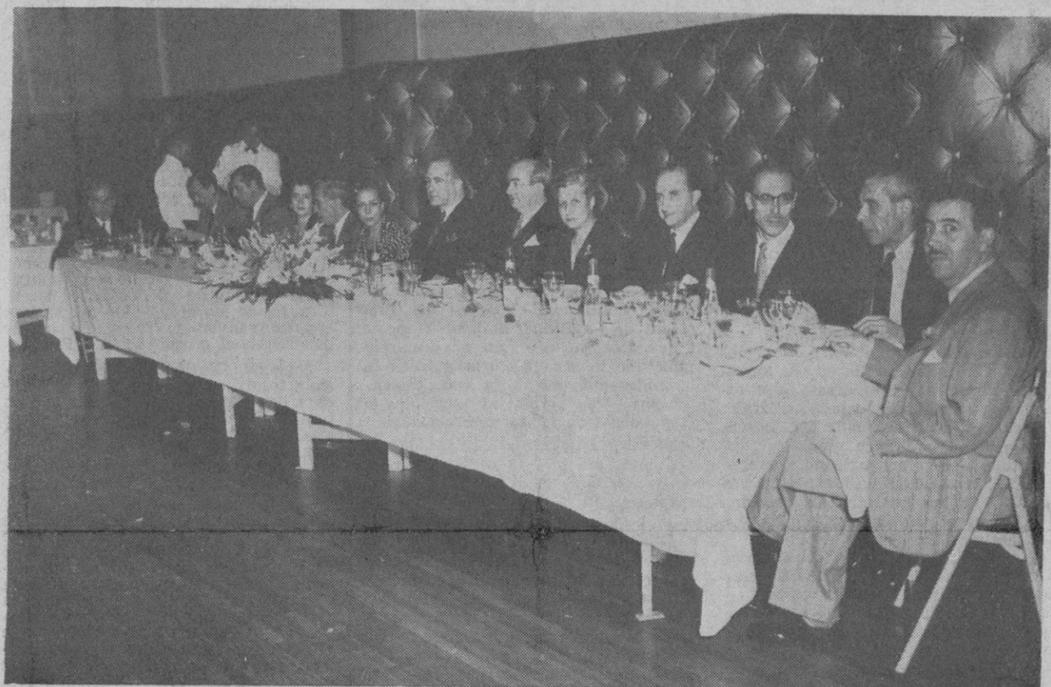
la qual Josep Tarradellas informà, prop de dues hores, sobre les activitats del Partit des de l'alliberació de França fins al present. Es pot dir que no hi mancava cap dels militants puix que la gran família esquerrana desitjava conèixer l'abast de les activitats del Partit i les perspectives que ofereix la lluita antifranquista. El President Dalmau Costa començà l'acte amb un gran discurs entorn de l'activitat de l'Esquerra i fent remarcar el goig que tots sentien de poder rebre al seu Secretari General.

Apaivagada l'ovació que saludà la presència del Secretari General, aquest observà que per bé que exposaria a grans trets l'actuació del Partit, li plauria moltíssim que l'acte no quedés limitat a una simple exposició de fets, ans que aquells que ho creguessin convenient li fessin les preguntes que volguessin perquè

però al meu entendre, desorbitats escrúpels institucionals obstaculitzaren aquella confrontació de parers i ben poc temps després s'ergué una crisi que a hores d'ara encara no ha tingut cap solució acceptable ».

Alludint el Vi d'honor que li havia estat dedicat a l'arribada a Mèxic, digué que hi estaven presents els Presidents i les Juntes dels partits republicans espanyols a Mèxic. « Jo faré — acabà — amb tots ells el que sigui per a trobar solucions que ens menin vers actuacions positives i ràpides. Hem de forjar una nova eina de combat que ens permeti fer-la servir d'alçaprem per a sortir d'aquest marasma i d'aquest quietisme ».

L'informe causà una gran impressió, la qual fou expressada càlidament per la llarga ovació que els reunits tributaren al Secretari General. En el curs de la discussió que se-

PRESIDENCIA DEL BANQUET DE LA COMMEMORACIO DEL XX A NIVERSARI DE L'ESQUERRA.

d'aquesta manera no quedaria cap aspecte sense esclarir. Entrant en la matèria expositiva recordà que el clima apassionat en què visquem a França després de l'alliberament feia perillar la unitat catalana així com la dels espanyols, car de tot arreu sorgien iniciatives que a la llarga no podien fer altra cosa que estendre la confusió. El Ple de Montpel·lier marcà als militants d'Esquerra el camí a seguir i d'allà en sortiren les directrius que ben aviat havien d'aconseguir l'absoluta unitat del Partit. « El Congrés de Tolosa, afegí és l'acte més transcendental que l'Esquerra hagi celebrat en la seva ja llarga actuació, reafirmà solemnement la cohesió del Partit i és gràcies a ella que tinguem viabilitat diferents manifestacions d'unitat catalana, aquesta unitat que si bé continua en el cor de tots, esdevé impossible entre organismes i partits polítics puix que a hores d'ara han desaparegut gairebé tots ».

Alludí seguidament la constitució del Govern de Catalunya i de Solidaritat Catalana ambdós iniciatives ben paleses de l'afany de confraternització de l'Esquerra amb els altres grups catalans. El mateix esperit observaren els nostres germans de l'interior, però aquests veieren aviat que alguns elements estaven molt més preocupats per especulacions partidistes que no pas pel sentit d'unitat, i vist que certs delegats pretenien fer més el procés dels governants de l'Esquerra que no pas el del règim franquista, decidiren retirar-se de l'organisme de pretesa conjunció.

En parlar de la política espanyola, el Secretari General insistí en la gran preocupació de salvaguardar la nostra autonomia política, car « no podem desdibuixar-nos dintre dels partits espanyols. L'Esquerra ha estat sempre un element de comprensió i d'àmplia unitat com ho prova la nostra presència en tots aquells governs que aplegaven la representació de totes les forces exiliades. En temps oportú — es refereix al Ple de Carcassona — advertirem el perill de la disgregació de les forces polítiques i instarem el President Martínez Barrio a avançar-s'hi en una reunió que havia de tenir per motiu un anàlisi objectiu i patriòtic de les discrepàncies que es feien sentir fora del Govern per tal de pesar-hi un remei,

gui parlaren, entre altres, Frontera, Roc, Boronat, Dot, Domingo, Canturri, P. Ferrer i Duran. Com a resultat del debat foren presos els següents acords: Ratificar la confiança al Consell Executiu i felicitar-lo per la coincidència de criteri en l'apreciació de la situació política actual, així com en el pla d'actuació per l'esdevenidor; encomanar al Secretari General que transmeti una cordial salutació als esquerrans de França; establir una real cooperació amb els compatriotes que lluiten a l'interior per tal d'alliberar Catalunya, establir un règim republicà, liberal i democràtic, i reafirmar la fidelitat al senyor Josep Irla, President de Catalunya.

XX aniversari de l'Esquerra

El dia 8 de juny tingué lloc al « Centro Asturiano » el tradicional dinar en commemoració de la fundació del nostre Partit. Ocupaven la presidència, acompanyant al Secretari General i la seva esposa, en Miquel Santaló, Dalmau Costa, A. M. Sbert, senyora Emma Alonso de Costa, el coronel Vicens Guarner, Joan Casanelles i esposa, E. Canturri, Pere Ferrer, A. Dot-Arxi i A. Escofet. Màrius Calvet llegí les adhesions rebudes, entre les quals es compten les d'E.R.C. de l'interior, la del C.D. i Executiu de França i les dels nuclis esquerrans de totes les repúbliques americanes.

Seguidament s'alçà a parlar l'ex-ministre català Miquel Santaló i féu constar que estaven reunits tots els homes del Partit exiliats a Mèxic per tal de commemorar el vint-i-unè aniversari de la fundació de l'Esquerra i també, digué « estimat Tarradellas, per a homenajar-vos a vós perquè sou un exemple de perseverància i de lluita i una esperança pels ideals de la Pàtria ». En parlar de les vicissituds perquè passaren els exiliats en els primers moments de desembarcar a Mèxic reté un fervorós homenatge a l'ex-president de Mèxic « el gran ciutadà i cavaller de l'ideal senyor Lázaro Cárdenas ». Els reunits dedicaren una gran ovació a aquest nom prestigiós. Féu menció de les dificultats amb què topà l'Esquerra en el seu primer temps d'actuació a Mèxic i destacà la unitat

L'U.N.E.S.C.O.

La Setena Conferència General de l'UNESCO acordà, en la seva reunió del 19 de novembre passat, l'admissió del règim franquista. Votaren a favor 44 països; 4 en contra (Iugoslàvia, Uruguai, Birmània i Mèxic); 7 abstencions (Dinamarca, Índia, Israel, Luxemburg, Noruega, Holanda i Suècia); estigueren absents Aràbia Saudita, Corea i Cuba.

Val a dir que la decisió estava prejutjada per la recomanació que ja feia temps havia formulat el Consell Econòmic i Social de l'ONU, organisme tutelar de l'UNESCO. Si el general Franco sollicità l'ingrés en l'esmentada organització, és perquè li havien estat prèviament donades totes les garanties d'èxit per part de les grans potències. Els franquistes jugaven a la segura, car sabien perfectament que ja queden molt enrera els temps en què la pressió de l'opinió pública comptava decididament en les decisions de caràcter internacional.

L'ambaixador franquista a París s'apressà a declarar que en endavant seria permesa la circulació dintre d'Espanya de les publicacions de l'UNESCO, prometença absolutament inútil perquè a la majoria de les de-

legacions els interessa ben poca cosa l'eficàcia de l'acció de l'organisme que, instituit per a expandir la cultura, acaba de prendre una decisió oposada a l'interès dels nuclis intel·lectuals que constitueixen la base de l'organisme. En efecte, les Comissions nacionals de França, d'Anglaterra i dels Estats Units — compostes essencialment de professors — havien manifestat unànimement llur oposició a l'entrada del feixisme espanyol a l'UNESCO.

Es just de destacar la fermíssima actitud del gran escriptor francès, Albert Camus, en aquesta deplorable operació política. Així que tingué coneixement de la decisió del Consell Econòmic i Social de l'ONU en favor de l'admissió del franquisme a l'U.N.E.S.C.O. adreçà una indignada lletra al Secretari General d'aquest organisme per a innovar-li que es refusava a col·laborar en cap Comissió i el començava a presentar a les ciutats espanyoles — com s'ha vingut fent arreu del món — l'Exposició dels Drets de l'Home i contra el Racisme. L'escriptor espanyol Salvador de Madariaga tampoc no esperà la reunió de París per a presentar la seva dimissió i la mateixa actitud ha estat presa per Mestre Pau Casals. Han dimisit després: Jean Cassou, escriptor francès; Roland Manuel, president del Consell Internacional de la Música; Ribnikar, vice-president (iugoslau) del Consell Executiu; Marcel Ifforin, delegat belga al mateix C.E.; Henri Marrou, catedràtic francès; Charles-André Julien, catedràtic francès; Marcel Edmund Naegelen, ex-ministre francès; Georges Gorse, delegat francès; i tres membres importants de la comissió nacional noruega i la Societat d'Autors de la mateixa nacionalitat. Polònia ha decidit la seva retirada de l'U.N.E.S.C.O. A totes aquestes dimissions cal afegir que d'arreu del món han estat tramesos testimonis de protesta. Sindicats, grups democràtics, professors, etc., s'han alçat violentament contra la transgressió dels principis constitutius de l'organisme. Al parlament anglès i al belga s'han produït interpellacions de protesta contra l'actitud dels governs respectius i la Comissió de l'Educació Nacional de l'Assemblea Francesa ha aprovat una moció de censura sostinguda per socialistes, comunistes, radicals socialistes i demòcrates cristians. L'Assemblea Europea de les Joventuts Polítiques reunida a La Haia havia aprovat per unanimitat una moció contra l'admissió de Franco.

El dia 31 de novembre tingué lloc a la « Salle Wagram », de París, un grandios acte de protesta organitzat per l'« Alliance Intellectuelle Franco-Ibéroméricaine », « Ligue des Droits de l'Home », « Amitiés Méditerranéennes » i « Amis de la République Espagnole ». Presidí l'escriptor Jean Cassou i hi parlaren: Louis Martin-Chauffier, escriptor catòlic; Salvador de Madariaga, escriptor espanyol; Eduardo Santos, ex-Presidente de Colòmbia; Albert Camus, escriptor francès; Charles-André Julien, catedràtic francès; Henri Sacha Dillot, secretari general de la Lliga Internacional contra el racisme; Emile Khan, president de la « Ligue des Droits de l'Homme ». Al final fou llegida una Resolució redactada per Jean Cassou en la qual es destaca que « l'admissió de l'Espanya franquista a l'UNESCO constitueix una injúria al gloriós passat de la civilització espanyola, una injúria a tots els escriptors, homes de ciència, professors i artistes que Franco ha condemnat a l'exili o ha fet assassinar, una injúria a la República Francesa i al poble francès. » La Resolució acaba declarant que « en endavant s'ha de fer tot el possible per a precipitar la ruïna d'una institució que s'ha desqualificat renegant la seva missió i posant-se deliberadament al servei de la barbàrie ».

Si la muntanya de protestes i de documents acusant el règim totalitari espanyol ha estat desdenyada pels avaladors de la candidatura « triomfant » és evident — tal com es veu obligat a constatar-ho el propi « Figaro » de París — que l'admissió del general Franco ha causat un gran malestar entre els mateixos delegats que es veieren obligats a acatar les ordres de llurs governs. Victòria pírrica és la de Franco i aquesta està ben lluy d'ésser superada car, tal com assenyala « Paris-Presse », de París, continua la pluja de dimissions i de protestes.

UNA CONFERENCIA

La nit del dissabte passat, dia 13, tingué lloc a l'estatge central de la UGT-FO una conferència del nostre amic Josep Tarradellas, la qual formava part del cicle d'actes organitzat per la Departamental del PSOE i la UGT.

El tema desenrotllat fou el de « Fracassos i possibilitats d'una acció ».

El públic que omplena de gom a gom l'espaïosa sala de la sindical francesa tributà a l'orador uns perllongats aplaudiments en acabar la seva interessant conferència.

(Segueix a la segona pàgina.)

la humanitat

Redacció
6, Eld Poissonnière
—
Necs postal
Paris, C. 646850
SANTIAGO VILA
Paris (IX)
5, Fbg Poissonnière
Paris (IX)
Tel. PRO 15-01, poste 168

PORTANTVEU D'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA adherida a SOLIDARITAT CATALANA

Paris, Març del 1953 — Núm. 133.

Fundador : LLUIS COMPANYS

PREU : 20 francs.

PER UNA POLITICA NACIONAL

No creiem que es pugui acusar els catalans d'haver-se desentés en cap moment dels problemes generals de la política espanyola. Conscients dels nostres deures envers les institucions republicanes hem procurat contribuir tothora, durant aquests darrers quatorze anys, a l'esforç comú dels diversos sectors antifranquistes.

La nostra col·laboració als governs Giral i Llopiu fou, cal reconèixer-ho, lleial i sincera; i si alguna vegada es manifestà alguna discrepància, no fou mai amb el desig d'entorpir o d'obstaculitzar, sinó amb la voluntat de millorar i de fer més efectiu el treball polític. Recordi's sinó alguns dels advertiments que formularem aleshores i que prenen ara, al cap d'uns anys, la significació de veritables profecies.

En relació als governs Albornoz i Gordon Ordàs, la nostra actitud ja fou diferent. Si bé continuàvem mantenint-nos fidels a les institucions, ens era ja impossible, per raons que hem exposat reiteradament, donar el nostre suport a uns governs que no reunien les condicions necessàries per orientar i dirigir la política republicana. D'ençà de la constitució del govern Gordon Ordàs, el divorci entre els representants de les institucions i el conjunt de les forces republicanes no ha fet més que accentuar-se, fins arribar a la trista situació actual, corolari obligat d'una actuació curulla de desencerts i de passivitat.

Malauradament, els republicans espanyols no són pas els únics que s'aparten de les exigències del moment actual. Vegeu sinó les recents declaracions del PSOE i del PNB oposant-se a la lloable temptativa de la CNT de propiciar una acció conjunta de les diverses forces de l'emigració republicana. I si aquesta presa de posició té poca importància pel que toca als nacionalistes bascos, és dissortadament cabdal en quant es refereix als socialistes espanyols car aquesta organització per raons prou conegudes i especialment per la seva privilegiada situació en el front internacional, és la més apta per esdevenir el vincle i el gresol de la política republicana.

Doncs, l'organisme a qui correspondria jurisdiccionalment la gestió dels interessos republicans — el govern Gordon — i el Partit més indicat per exercir aquestes funcions rectores — el Partit Socialista — es troben igualment desqualificats: l'un, per incapacitat manifesta, l'altre per voluntari dessistiment.

En aquestes circumstàncies, es de preveure que la disgregació que ja predomina es farà cada dia més palesa i que el prestigi inherent a la causa republicana anirà reduint-se fins a límits difícils de vaticinar. És una constatació greu, ja ho sabem, però que no es pot eludir.

Per altra part, ens sembla obvi que els catalans tenim una responsabilitat massa gran per poder limitar-nos a fer una simple constatació resignant-nos a una inactivitat que no volem ni podem acceptar. Tenim uns deures específics que no podem deixar d'honorar siguin les que siguin les eventualitats de la política espanyola. Però que ens plagui o no, hem de tenir el coratge d'encarar-nos amb aquesta simple i crua realitat: si volem continuar treballant per l'alliberament del nostre poble, hem de fer-ho sols, entre nosaltres únicament, sense comptar ni amb el suport ni amb la col·laboració de cap agrupació que no sigui de disciplina estrictament catalana. En una paraula, hem de decidir-nos, i sense tardar, a fer una política autènticament nacional.

Que no es cregui, tantmateix, que aquesta decisió comporta un abandonament total o parcial del rol tradicional de Catalunya en el conjunt de la política espanyola. Significa solament el refus de solidaritzar-nos amb unes forces o millor, amb uns dirigents que han perdut momentàniament la carta de navegar, i la nostra voluntat de salvaguardar, malgrat totes les defallències, el patrimoni moral i material de Catalunya.

Ja sabem que, dissortadament, els partits catalans no estan exempts de divergències i que aquestes han pogut semblar, alguna vegada, considerables. Però estem segurs que els apremis de l'hora i l'esperit cívic que no acostuma a abandonar-nos permetrà que, ben aviat, ens sigui possible oferir com una lliçó i com un exemple, l'unió sincera i fraternal de tots els catalans patriotes.

Però és evident que la política nacional que ens disposem a emprendre no tindrà cap efectivitat si no es feia de cara a l'interior. La nostra acció serà tant més eficient quant millor reeixirà a obtenir l'adhesió dels compatriotes que esperen, com nosaltres mateixos, el restabliment de la llibertat. Ens proposem d'assolir una més estreta compenetració, una més íntima comunitat entre ells i nosaltres de manera a eliminar completament la distinció que fins ara es feia, entre l'interior i l'exterior.

Aquesta és, ens sembla, la única política que es pot fer actualment. Per la nostra part, no regatejarem cap sacrifici per tal d'assegurar-ne l'èxit i volem esperar que el nostre criteri serà compartit per tots els catalans que desitgen, com nosaltres, la reconquesta de la sobirania catalana i la restauració de les llibertats nacionals.

EL DEURE dels CATALANS

A VUI, en la dissort, igualment com anys ençà, en les diades més joioses de la pau democràtica, el deure dels catalans continua essent el mateix: fer tot el possible per tal de conservar d'enaltir i de fer prevaler, a tots els àmbits de la pàtria, el nostre esperit i la nostra cultura. Sense deixar-nos descoratjar pels desenganys viscuts ni per aquells altres possibles que un destí advers pugui encara reservar-nos.

Altres desfetes, sinó més injustes, més aclaparadores que la darrera, havem tingut de sofrir en el transcurs de les centúries. Tanmateix no és solament el poble català el que n'ha sofert. Davant dels nostres ulls — d'ençà que tenim us de raó —, grans Imperis han caigut, algun d'ells anorreat per sempre.

El cas nostre és diferent. Catalunya no ha estat mai definitivament vençuda. Ni al temps del Comte Duc d'Olivars, ni sota el poder despòtic de Felip V, ni als dies d'ara, malgrat que hagin estat aplegades tantes forces — la majoria d'entre elles, internacionals —, contra nosaltres.

Si evocuem les jornades antigues, la història ens dona la raó. Siensem en les hores presents, els signes són ben esperançadors. L'esperit català comença a revirar amb una força creixent. Petita flama — mai extinguida —, que, ara fa pocs anys, els eterns « botiflers » donaven per morta, avui comença, de bell nou, a encendre's en el cor de la nostra joventut i el dia de demà, que ja no pot trigar gaire, il·luminarà, triomfalment, totes les contrades catalanes.

Malgrat les amenaces que s'amunteguen en els horitzons d'Àsia i d'Europa, malgrat que l'esdevenidor proper dels pobles sembli incert, n'ha una, per nosaltres, de certesa indestructible. Aquesta: que qualsevol que sigui el camí que la Humanitat segueixi, l'esperit català, i amb ell la nostra Catalunya, renaixerà sempre en definitiva, darrera de totes les proves que hagi de suportar.

Així és el que ens fan preveure les lliçons de la Història, la realitat present, i el convenciment íntim que tenim que els ideals nobles, sincerament sentits pels homes, no poden morir mentre el món visqui.

Ara bé, ¿en quin sentit deu emmerçar-se el nostre esforç per tal de preparar la victòria? Indubtablement en el sentit d'aplegar, dins d'una acció coordinada tots els que estiguin decidits a defensar els ideals de catalanitat i d'esquerra en el seu doble caire polític i social. Sense que restin fora de l'aplec — fet de bona voluntat i de germanor sincera — mes que aquells que, per llur propia decisió, vulguin restar-hi. Sense exclusivismes de cap mena, qualsevol que sigui el pretext amb el qual hom vulgui justificar-los. Quan

són tan difícils i complicades com avui les situacions polítiques ningú no pot atribuir-se el monopoli de l'encert en la tàctica que cal seguir

per ANTONI XIRAU

per tal d'aconseguir el restabliment de la democràcia.

Per començar, gran cosa fora d'arribar, a la fi, a unir-nos tots els catalans democràtes. Aquest fora el primer pas endavant pel bon camí. Unió i compenetració completa entre ells i nosaltres — també sincerament units — els que encara ens veiem obligats a viure a l'exili. Un cop això aconseguit, posar-nos d'acord, tots plegats, quant a la tàctica política que convingui seguir en cada moment precís i, sobretot, actuar eficaçment el més eficaçment possible de cara al país.

Així és el que caldria fer tot seguit, abans que no sigui massa tard i s'ens emporti la ruada dels esdeveniments futurs. No oblidem que la victòria només poden veure — la aquells que saben merèixer-la.

Catalunya, el poble català, sí que la merèixen, i estem segurs que tornaran a ésser, com foren durant tantes anyades de la nostra vida, un bell exemple per a tots els pobles de la Península, durant les jornades que s'apropen — més poc a poc o més depressa segons sigui l'evolució de la política europea — però que no mancaran d'arribar inexorablement.

Aquell dia, sigui quan sigui, E.R. de Catalunya — rejuvenida, disciplinada, plena d'entusiasme —, estem segurs que ocuparà el lloc d'honor on sempre s'ha trobat d'ençà de la seva constitució que tan eficaçment va contribuir a la proclamació de la República.

LA CRISI DE LA JOVENTUT CATALANA

per VICTOR TORRES

Un gran diari parisenc ha fet recentment una interessant enquesta sobre els problemes generals de la joventut i en particular sobre les seves reaccions davant dels problemes polítics i socials. Un gran nombre de joves ha pres part a aquest sondatge, explicant lliurement les opinions i les inquietuds de les noves prompcions.

Si volguéssim concloure succintament, ens caldria admetre que la impressió general que es desprèn d'aquestes confessions, és una impressió de lassitud i de descoratjament. Hem llegit les lamentacions del fill de família burgesa que no vol seguir les petjades anodines i excessivament conservadores d'una ascendència enemiga per principi de canvis i de transformacions; les crítiques amargues i segurament sinceres dels partidaris d'un règim fort, autoritari, propici a la mística i a la disciplina; els dramàtics debats de joves comunistes a la recerca de l'equilibri entre el progrés social i econòmic i el respecte de les llibertats individuals... Un darrer l'altre, els fanàtics i els incrèduls, els optimistes i els indiferents, els doctrinaris i els pragmàtics, ens han explicat, des d'angles ben diversos, els dubtes, els temors i les esperances d'una generació que s'ha incorporat a la vida a la vetlla de la segona conflagració mundial.

L'anàlisi d'aquest estat d'esperit ens portaria massa lluny i escaparia al nostre propòsit; però ens seria fàcil de subratllar un denominador comú d'inconformisme barrejat amb un desig sincer, gairebé diríem heroic, d'interpretar correctament el mal del segle i d'aportar-li els remeis més adequats.

No creiem pas que aquest estat d'esperit sigui exclusivament francès; car, si bé ens sembla probable (a la vista dels textos publicats) que la joventut d'aquest país no ha arribat a trobar els al·licients els factors passionalment que condicionen el seu consentiment, que dir dels joves alemanys, per exemple, sol·licitats per influències tan divergents com l'enyorança del somni pangermanista i la necessària reeducació democràtica? o dels joves italians que no troben, en el tímid reformisme democrata-cristià, les temptacions ofertes per les doctrines extremes? En tots els pobles de l'occident europeu, amb més o menys intensitat, existeix una crisi espiritual de la joventut.

Als Estats Units, on la preponderància dels factors materials, el culte de la prosperitat i l'absència de la major part dels complexos que a nosaltres ens preocupen, existeix una joventut aparentment conscient de la seva missió i satisfeta del seu destí. I per raons molt diferents, però perfectament explicables, no creiem que es pugui parlar de crisi de consciència en els pobles que es troben dins de l'òrbita soviètica.

El cas dels joves de casa nostra, catalans i espanyols, que s'han incorporat a la lluita per la vida sota el règim franquista, ens sembla molt diferent. Contràriament al que passa en la major part de països europeus, el que caracteritza la joventut de Catalunya i del reste d'Espanya, és pre-

cisament una absència gairebé total d'inquietuds. Victimes de la medicinat d'un règim que no pot oferir ni la relativa grandesa dels sistemes totalitaris ni les facilitats inherents al clima democràtic i liberal, els nostres joves compatriotes ofereixen avui el trist espectacle d'una generació absent dels debats que interessen el món sencer, mancada d'inspiració, allunyada dels neguits creadors que constitueixen tradicionalment l'essència i la força de la joventut. Diguem tot seguit — ja ni caldria dir-ho — que la responsabilitat d'aquesta lamentable carència ha d'atribuir-se exclusivament al règim i als seus dirigents. Els millors aliats del franquisme es troben en la neutralitat intel·lectual, en el plàcid conformisme de la gent que no pensa, en els ciutadans que ignoren tot el que passa més enllà de les fronteres. Evitar les comparacions, esmorteir la intel·ligència, descoratjar la curiositat, frenar els entusiasmes i canalitzar l'impuls natural del nostre poble vers les simples preocupacions materials o les evasions folkloriques i esportives, heus ací l'objectiu que es proposen els franquistes amb l'ajut d'una premsa sotmesa i servil i de tot un aparell de propaganda que no té altra missió que la d'esterilitzar l'instint creador dels nostres compatriotes.

I ens cal reconèixer que aquest cínic objectiu ha estat momentàniament assolit. Mai potser, com ara, Espanya no havia estat un país orfe de tota preocupació generosa, insensible i indiferent al que passa més enllà dels Pirineus, sotmesa a un isolament nefast que acabaria, si continués, eliminant els millors ressorts de la nostra ànima.

Es per això que tenim el deure de fer tot el que estigui al nostre abast per tal de contrarrestar aquesta perillosa passivitat. Estem plenament convençuts que els joves catalans no han perdut ni una sola de llurs esplèndides qualitats; en altres moments, quan era possible formular opinions i exterioritzar judicis, es produïen també, a Catalunya i al reste d'Espanya, moviments espirituals provocats principalment pels elements joves i que tendien a incorporar — adoptant-les o no — les tendències filosòfiques, literàries o socials nascudes en altres latituds. Avui, sota el règim del general Franco, els únics derivatius permesos són el fanatisme religiós o la cega acceptació dels principis d'un partit polític que sintetitza tots els defectes de les ideologies totalitàries.

Ens cal doncs, en la mesura de les nostres forces, remedar a aquesta tràgica situació. Hem de recordar als nostres joves el que ha estat Catalunya i el que pot tornar a ésser; els hi hem d'explicar les possibilitats immenses que s'ofereixen al nostre poble si entre tots reeixim a reconquerir la llibertat; els hi hem de fer comprendre, en fi, que no hi ha pitjor mal, per una nació que aspira a un millor destí, que la indiferència i el renunciament.

Aquesta tasca és urgent i no podem eludir-la car d'ella depèn, en gran manera, el pervindre de Catalunya.

UNA CONFERENCIA DE JOSEP TARRADELLAS

La primera de les conferències organitzades pel Comitè Departamental del Sena d'Esquerra Republicana de Catalunya, tingué lloc el dia 14 de febrer a la Sala Lancy. El local s'emplenà de militants i d'amics d'altres organitzacions que volgueren associar-se a aquesta iniciativa.

El President del C.D. senyor Narcís Sunyer, obri l'acte explicant el propòsit d'aquestes assemblees informatives, que no és altre que el de permetre, per mitjà d'un estret contacte entre la direcció i la base del Partit, una intensificació dels nostres esforços de cara a l'enderrocament del franquisme i a la instauració de la nostra terra d'un clima de llibertat i de democràcia.

Seguidament, feu us de la paraula el nostre Secretari General Josep Tarradellas qui felicità el Consell Departamental per haver adoptat aquesta iniciativa, regreçant-lo, en-

sems, per haver-lo invitat a inaugurar-la.

La situació actual requereix un esforç sincer de clarificació; és necessari que tots els antifranquistes facin conèixer llur opinió sense cap reserva mental car és únicament així que ens serà possible sortir del greu moment que travessa la política catalana i espanyola.

La política catalana a l'exili, està sofrint una important desviació i ens cal tornar als principis que ens donaren el triomf. De trenta anys ençà, fins a la guerra civil, les forces polítiques de casa nostra actuaren sempre com autènticament catalanes. Les exigències de la guerra varen fer necessària una lleu modificació en aquesta actitud, i algun dia caldrà establir la conveniència o l'error d'aquell canvi circumstancial. Després de la guerra, i amb el desig de no comprometre els esforços generals de l'antifranquisme, els catalans hem

continuat portant a terme una política anàloga a la que s'inaugurà el 1936. Recordà els termes de la nostra col·laboració als governs Giral i Llopiu, com també el nostre refus de recolzar activament els governs successius presidits pels senyors Albornoz i Gordon Ordàs.

Es evident que la política espanyola d'avui dia ofereix un aspecte poc encoratjador a causa de la profunda desunió de les forces republicanes. En efecte, diu Josep Tarradellas, acabem d'enterar-nos de l'actitud presa pel Partit Socialista Obrer Espanyol i la U.G.T. com també del Partit Nacionalista Basc de refusar el pacte d'unitat proposat per la C. N.T. en el curs d'una reunió a la qual el nostre Partit va assistir. Aquesta presa de posició és molt greu, i ens obliga a nosaltres, els catalans, a treure'n les conseqüències que s'imposen, la més important de

(Passa a la pàgina 4.)

La humanitat

Lluitem per una Catalunya políticament lliure, socialment justa, econòmicament pròspera i espiritualment gloriosa.
Francesc MACIÀ

DEODAT DE SEVERAC L'Orfeó Català de Barcelona HA OBLIDAT...

Déodat de Séverac va néixer el dia de Santa Margarida de l'any 1873 a Sant Felix de Caraman. Al cor del Llenguadoc, a la collada del Lauraguais, en els mateixos llocs on s'havien lluitat les furioses batalles de la Creuda contra els Albigeos. A la vora del llac de Sant Ferriol on Pau Riquet va tenir la genial idea del Canal de les Dues Mars.

El poblet està dolçament suspès a la Muntanya Negra i de cara als Pirineus. De la seva terrassa, Déodat infant, véia, com brillaven les teulades de la Cité de Carcassona, i en els dies més clars i més nets de l'hivern, podia contemplar el llarg fístol de muntanyes que va del « Pic du Midi » a Canigó. Aquest Canigó que un dia el cridaria i el retiraria al seu costat fins a la mort.

Déodat de Séverac va morir a l'edat de 48 anys a Céret, un Dijous Sant. Céret, capital del Vallespir, el poble del cirerers, suspès al Pirineu, i de cara a les muntanyes de l'Aude. Déodat de Séverac, d'un cop d'ull, podia anar de la seva terra natal al seu país de predilecció.

Déodat de Séverac, aquest gran músic francès, només va fer un curt sojorn a París. El temps d'entrar a la Schola Cantorum i gairebé podriem dir, de sortir-ne, després d'haver recollit l'ensenyament de Charles Bordes, de Vincent d'Indy, d'Albéric Mangard, del nostre Isaac Albéniz i d'haver oblidat totes les servituds imposades per l'escola.

Déodat de Séverac era un músic inspirat. Possedia una cultura musical sòlida i una tècnica completa, però tenia una absoluta necessitat de beure a les fonts. Els camins fresats l'aburríen. El poeta Marc Lafargue deia d'ell: « Déodat de Séverac feia música perquè era músic i no podia ésser altra cosa. Era un home genial i ho ignorava. »

Déodat de Séverac comprenia i sentia la música popular. La servia sense servir-se'n. Tota la seva música n'és perfumada. És el Chopin del Llenguadoc. Un dia vindrà que els pianistes tocaran Severac, de la mateixa manera que interpreten el gran romàntic polonès. Ja des d'ara, quan en un programa hi ha una obra del gran músic de Sant Felix, tot el conjunt en queda il·luminat. La música de Déodat de Séverac es pot comparar a una bella pintura. Té totes les dimensions: és alta, profunda, ampla amb totes les perspectives. Cal sapiguer que el seu pare era un pintor de talent i ell mateix de l'autor d'aquarel·les que fan honor al Museu d'Art Modern de Céret que les guarda.

Déodat de Séverac va morir jove. En el moment que hauria pogut realitzar els seus projectes que alguns dels seus amics consideraven fantàstics. Projectes magnífics, dignes d'un geni mediterrani. Tenia la reputació d'un home distret, pintoresc i poc treballador. Però tot això eren falòrnies. Severac volia la tranquil·litat. Només es trobava bé al costat de la seva família i dels seus amics. És per això que escollia els uns i els altres.

Severac, malgrat i el que molts dels seus amics en puguin pensar, era un músic ordenat i la prova, és la seva obra considerable sense desperdici. La seva música és escrita com el text d'una novel·la, d'un conte, d'una obra de teatre. L'executant no té pas necessitat d'interpretar. En té prou de sapiguer qui era Déodat de Séverac i de no deixar-se enganyar per les apariències d'aquest home que li agradava passar per un distret, per un home pintoresc i sobretot per un aficionat a la facècia. Aquest gran mediterrani, jugava amb gust el paper del meridional, tal com Alfons Daudet l'havia presentat en el seu Tartaró de Tarascó.

Déodat de Séverac admirava Mistral, Goudouli, Perbosc, Estiu, Verdaguier, Maragall, perquè eren poetes de la terra, que com ell, també s'havien abeurat a les fonts més pures i cristal·lines. Admirava tant i tant Mistral, que Madame Déodat, casant-se, esdevingué Mireille de Séverac; va posar el nom de Magall a la seva filla, i per continuar la tradició, la seva neta es diu Estella com la patrona del Felibrige.

per **Josep FONTBERNAT**

Un dels projectes que Déodat va emportar a la tomba, fou el de crear una Escola de Música Mediterrània que havia de tenir com centres Barcelona y Marsella. A propòsit d'això, deia: « No n'hi ha prou per a ésser músic de posseir una tècnica que és per tot arreu la mateixa. Cal donar-li una ànima. I això, només es troba en el lloc que s'estima i que un es plau de viure. »

Al fons, Severac portava dintre seu l'emoció que li va causar el primer cop que va sentir l'« Empordà » de Maragall i de Morera.

A dalt de la muntanya hi ha un pastor, a dintre de la mar hi ha una sirena. Ell canta al dematí que el sol hi és

ella canta les nits de lluna plena. Ella canta, pastor m'en fas neguit, canta el pastor m'en fas neguit si

Si sabéssis el mar com és bonic, Si sabéssis la lum de la carena, si volguéssis series mon marit, si volguéssis ma joia fora plena. La sirena s'en feu un xic ença i un xic ençà el pastor de la muntanya.

I és allà que Déodat de Séverac va volguer anar, del dia que en la seva collada del Lauraguais va sentir la sirena que cantava per ell. I tota la seva obra fou plena d'aquest sentiment. La Còbia és per tot arreu. La va posar a la seva música, perquè volia que la seva música portés l'expressió de l'ànima catalana.

Déodat de Séverac fou el primer a fer intervenir els instruments catalans a l'orquestra simfònica. I els va fer entrar per la porta gran, a l'Òpera Còmica de París en motiu d'estrenar-hi « Heliogabale », la gran fresca musical que havia estat donada abans a les Arènes de Béziers. Quan « els tenors i tiples » varen atacar a la « Mascarade », que és un dels moments culminats de l'obra, el públic es va aixecar dret per veure el que passava a l'orquestra. Tot-hom es demanava quins eren aquells instruments que dominaven tota l'orquestra, els cantaires, i omplia la sala d'una mena de claror, com si tot d'un cop hi hagués sortit el sol.

Tota l'obra de Déodat de Séverac porta títols evocatiu del Llenguadoc i de Catalunya. « El Christ de Livia », « Les Najades de Banyuls », « La Mare de Deu de Font-Romeu », « Puigcerdà ». Li agradava, a la manera de Joan Sebastià Bach, d'escriure música de circumstàncies, i sempre composava música bona perquè triava que les circumstàncies fossin bones. És així que va escriure una cantata per la Cité de Carcassona. Va compondre igualment un Himne per « La Lyre du Vent d'Autant » de Revel en el temps on l'il·lustre President de la República Francesa senyor Vincent Auriol, n'era un executant entusiasta. Déodat de Séverac estimava apassionadament el seu poble. Va ésser tota la vida Conseller Municipal de Sant Felix de Caraman. Es presentava amb el títol de cultiuador i de la República per tothom.

A Prades hi havia un personatge molt pintoresc que li deien l'Anton. Gustau Voilet, el gran escultor rossellonès, suara mort, li va aixecar un monument i Déodat va escriure una cantata per la inauguració. No parlem de totes les seves improvisacions a l'orgue. Quan va anar a Barcelona, fou rebut per l'Orfeó Català, i desseguit, va seure davant del magnífic instrument del Palau de la Música Catalana omplint la nostra sala de concerts, de sonoritats i de cançons que no havien mai sentit. Quan era soldat, el seu coronel li va manar d'harmonitzar « La Marsellesa », per una orquestra que no més hi havien trombons, un clarinet, un cornet, i tot el que calia per a fer fressa amb una col·lecció de bombos i platerets. Déodat de Séverac feia arribar el seu esperit allà on els elements tècnics mancaven.

La seva obra mestra, en aquesta música fou la cantata « Lo Cant del Vallespir » per cor mixte, orquestra, solis i còbia. L'eminent poeta rossellonès Joan Amadeu il va escriure les paraules catalanes. Quina meravella de gràcia, de forma, de contingut musical! És en aquesta obra que Déodat de Séverac hi va posar tota la seva ànima popular. És allà que s'hi troben les « Muntanyes Regalades », cançó que cantava el Mariscal Joffre quan la seva ànima de català s'enyorava. És allà encara, que hi ha « el Cant dels Ocells », que Pau Casals estima més que tot i que va anar a tocar al damunt de la tomba de Frederic Mistral a Maillane, per a fer-li el suprem homenatge de Catalunya. Déodat de Séverac va posar al seu « Cant del Vallespir » totes les sardanes que portava a la seva imaginació i al seu cor. Els tiples i els tenors eren per ell, les veus i els cants de les sirenes que el varen fer baixar del seu Lauraguais natal, perfumat de Brugueres i d'espigols, cap a la mar catalana florida i tremolant de veles blanques.

En el Butlletí interior que l'Orfeó Català de Barcelona ha dedicat a la narració del seu viatge a París el mes de juny de l'any passat hi ha un oblit que és necessari recordar.

Al mateix dia de la seva arribada a la capital de França, l'Orfeó Català fou rebut solemnement pel Consell Municipal de París. La Vice-Presidenta del Consell, Madame Hélène Vivier-Ribière, gran amiga de Catalunya i dels catalans que ja eren exiliats quan la dictadura de Primo de Rivera, no cal dir que havia conegut molt el President Macià, al final del seu discurs va pronunciar uns mots en català que varen arribar al cor dels assistents a l'acte. Desseguit després, el senyor Horaci Chauvet, éminent historiador rossellonès, Mantenedor dels Jocs Florals de Perpinya « La Ginesta d'Or » va pronunciar un discurs de benvinguda en català, que per la seva bellesa i la seva emoció en donem el text integral a continuació:

Senyores, Senyors i Damiselles: El senyor de la casa, és a dir el President de l'Ajuntament, vos ha donat una cordial benvinguda en aquest palau que és el llindar de la ciutat de París, quasibé al llindar de França. I nosaltres, catalans del Rosello en residència a París, us venim a saludar amb un sentit d'alegria i d'orgull, perquè tot el que és català troba el camí del nostre cor.

Ben trista seria la vida i sense sabor si no hi havia de vegades alguns artistes, poetes i músics per il·luminar-la d'una fina claror per engalanar-la de violes i de roses. Ja teniu la bona part a Barcelona amb la pleiada de músics que porten el nom de Granados, Albéniz, Pep Ventura, Anselm Claver, Millet, Pedrell, Morera, Nicolau, Garreta, Pujol, Lamote de Grignon, Amadeu Vives, per parlar només que dels morts. Il no es pot tancar el vostre llibre d'or sense assenyalar que la fama d'alguns d'aquells artistes va lligada amb els noms dels grans poetes Guimerà, Maragall i Verdaguier.

Quina bona sort tenim nosaltres avui. Heu vingut a portar a París una remor d'aigües vives i dolces i de rossinyols de Catalunya amb les vostres cançons populars que són filles de la terra catalana.

L'Orfeó Català de Barcelona és l'agraïment més ben escollit i més cèlebre d'Europa. En el vostre cant hi ha un alé de poesia tan senzill, una graduació de colors tan perfecta que és un encant. Si les vostres cançons populars bressolen els nostres somnis, la versió vostra de la gran tradició gregoriana de Montserrat, tan justa, tan sincera, enlaira l'admiraçió dels aficionats de la música sagrada.

Tothom ho sap a París. És que

Paris sap triar les competències, i els valors. Paris vos esperava. Paris us farà festes. Les Muses meravellades us faran escorta fins al Palau de Chaillot.

Paris sap també que l'Orfeó Català no seria l'Orfeó Català, és a dir una entitat que perdura desde seixanta anys, amb una fe que quasibé religiosa, si no tenia l'ànima; i aquicixa ànima porta el nom de Millet, un nom de quatre branques... (Ja m'enteneu.)

Els catalans de Rosello han volgut fer un homenatge d'admiraçió i de respecte al vostre malaguanyat Lluís Millet, al seu fill, el mestre Lluís Maria Millet, els dos altres de la mateixa branca de la família Millet (el primer president i el president actual de l'Orfeó), que són els Mecenes de l'art musical de Barcelona.

Es amb alegria que donem una abraçada de germanor a tota la colla de l'Orfeó Català i als distingits caps de colla.

Es aquest discurs en català i els mots finals en la nostra llengua pronunciat per la Vice-Presidenta Madame Vivier-Ribière que el Butlletí interior de l'Orfeó Català ha oblidat d'esmentar en la seva narració del viatge a París. Nosaltres que no volem fer cap comentari de la manera que es varen organitzar les manifestacions, hem de remarcar que potser els dirigents de l'Orfeó van massa lluny en l'art d'escamotejar les úniques manifestacions de catalanitat que l'Orfeó va poguer fer a París.

L'art coral va ésser honorat al Palau de Chaillot. L'art religiós va ésser exaltat a la Catedral de Notre-Dame. Catalunya va ésser present — i en aquest lloc solament — a l'Hotel de Ville de París amarat d'història i de fets que exalten la llibertat. Va ésser això, justament això, que l'Orfeó Català va escamotejar en el seu butlletí interior. Ja sabem que el franquisme persegueix i befa la nostra llengua i el nostre poble. L'Orfeó Català va venir a París sense la seva gloriosa Senyera. Els homes no portaven la vella barretina dels nostres avis, i les notes no diuen la graciosa mantellina blanca, tradicional als nostres orfeons. L'Orfeó Català no va cantar ni una cançó on la pàtria hi és exaltada. L'oblit, però, de no esmentar l'únic discurs pronunciat en català per un rossellonès, això no ho podem comprendre i és per aquest motiu que ens permetem de reparar-lo.

Comentaris de la premsa internacional

Anglaterra, Espanya i el Pacte de l'Atlàntic (« Le Monde »):

El senyor Flechtner, diputat laborista, ha preguntat al govern, durant una sessió de la Càmbra dels Comuns, si està disposat a preveure la incorporació d'Espanya al dispositiu de defensa europea.

El sots-secretari d'Afers Estrangers, senyor Nutting, ha declarat que el govern anglès no pensava fer cap gestió en aquest sentit, car l'admissió d'Espanya al Pacte de l'Atlàntic no forma part dels seus plans. Ha afegit que totes les proposicions que es presentessin, haurien d'ésser examinades per tots els membres d'aquesta organització.

A propòsit de les bases americanes (« Saturday Evening Post »):

Els Estats Units no serien més que els « invitats » dels espanyols i les bases seguirien sota llur control. Únicament els « moviments » serien controlats per un cap americà. Uns 500 soldats americans solament, romandrien permanentment a Espanya amb la missió de vigilar la conservació de les instal·lacions fixes, car els grups aeris només anirien a Espanya per períodes d'entrenament de tres mesos aproximadament. Els Estats Units subministrarien quantitats limitades d'aparells a reacció i de radars, per l'ús dels quals estan entrenant-se ja als Estats Units alguns oficials espanyols.

Una imatge del « paradís » franquista (« Illustrated »):

Al cap de quatorze anys de govern franquista, el poble espanyol és més pobre que mai. Els abusos i la corrupció dominen la vida del país. Espanya està governada per una ma de ferro, sota l'ull vigilant d'una imposant legió policíaca. Les comunicacions són rudimentàries. La censura, imprescindible per tota dictadura, és molt rigorosa. Madrid, ciutat bella i hospitalària, és solament un aparcador. A les províncies, les necessitats de la vida moderna no es veuen mai satisfetes.

No obstant, hi ha una minoria que viu confortablement sense patir cap de les privacions que ha de suportar la població.

Aquest és el règim que havia promès fer la felicitat dels malfaurats espanyols.

EL DESEQUILIBRI ECONOMIC ESPANYOL

Ens plau reproduir a continuació uns fragments d'un article publicat a « La Tribune de Genève ».

Espanya és un país relativament pobre. La seva indústria és poc important i la producció escassa. L'agricultura, base tradicional de la seva economia, també deixa que desitjar. Les raons d'aquest estat de coses són nombroses, una de les quals, i no la menys important, és la situació geogràfica i orogràfica de la Península Ibèrica.

Es diu sovint que la situació a Espanya és la que correspon a un país on l'estalvi és insuficient i que seria necessari estimular-lo per tal de donar un fort impuls a l'economia. Però és evident que això sola-

ment pot aconseguir-se augmentant la producció i desenvolupant la indústria. Ara bé, com que per augmentar la producció es precisa la inversió de capitals, entrem aleshores en un cercle viciós.

Actualment, l'estalvi té poc volum a causa de la inflació d'aquests darrers anys i també perquè la renda anual ha baixat considerablement: 1.092 pessetes per habitant el 1929, 848 el 1949.

S'ha afirmat reiteradament que Espanya necessita un capital bàsic que serveixi per endegar alguna de les seves produccions, però aquest capital hauria d'ésser importantíssim car s'ha calculat que solament l'augment de la producció d'energia elèctrica, costaria de 2.500 a 3.000 milions de pessetes cada any.

Per altra part, la indústria és feble i poc desenvolupada malgrat els esforços realitzats aquests darrers anys per importar maquinària i material per equipar adequadament les instal·lacions, però com sigui que han d'importar-se també productes alimenticis (malgrat la predominància de l'agricultura), matèries primes, fertilitzants, gasolina, etc. resulta que solament un terç del programa d'importacions pot consagrar-se a l'equipament industrial.

La producció actual és inferior a

El cicle de conferències del C. D. d'E. R. de C.

El prop passat dissabte dia 7, tingué lloc a la Sala Lanery la segona de les conferències d'aquest cicle, a carrec del nostre amic Joan Jauret.

La propera, la data de la qual serà anunciada oportunament, serà pronunciada per l'ex-conseller de la Generalitat, l'amic Antoni Xirau sota el tema « El destí de Catalunya ».

Directeur-Gérant: J. Tarradellas.

Société Parisienne d'Impressions 4, Rue Sautnier. — PARIS (IXe)

Una conferència de Josep Tarradellas

(Ve de la primera pàgina.)

les quals és que ens cal arribar a la conclusió que, de moment, Catalunya ha de resignar-se a fer una política estrictament nacional i deslligada dels alts i baixos de la política espanyola. El dia en que sigui possible reprendre el diàleg amb el conjunt de les agrupacions antifrancquistes espanyoles, res ens impedirà de modificar la nostra posició si així es creu convenient.

El mateix podem dir dels nacionalistes bascos. El nostre amic examina detingudament el problema de les relacions entre Catalunya u Euzcadí, exposant l'evolució d'un moviment nacionalista que ha trobat sovint molts punts de coincidència amb el nostre, però que la conducta dels seus dirigents, durant aquests darrers anys, ha apartat cada dia més dels nostres objectius i de les nostres aspiracions.

Davant d'aquesta situació, ens cal, ara més que mai, dirigir la nostra acció envers els nostres germans de l'interior que sofreixen, des de fa més de quatorze anys, la cruel pressió del franquisme. Hem de fer

un esforç generós de comprensió per tal de fer-nos escoltar pels nostres amics de l'interior. Hem de saber oblidar tot el que ha pogut separar-nos fins ara i aconseguir una veritable comunió entre els catalans de l'interior i els de l'exterior.

En una paraula, hem de tornar a la política nacional catalana. I aquesta política és perfectament possible malgrat les divergències episdòiques dels partits de disciplina autòctona, car els catalans constituïm una gran família i sabem unir-nos en els moments de perill. Esquerra Republicana de Catalunya, per la seva part, està disposada a facilitar els contactes que ens han de dur un clima de patriòtica comprensió, premissa indispensable de la reconquesta de la llibertat de Catalunya.

Després del discurs de Josep Tarradellas, alguns dels assistents intervingueren demanant certs aclariments, a tots els quals contestà oportunament el nostre amic.

Abans de separar-se, la major part dels presents s'aproparen del Secretari General de l'Esquerra felicitant-lo cordialment.